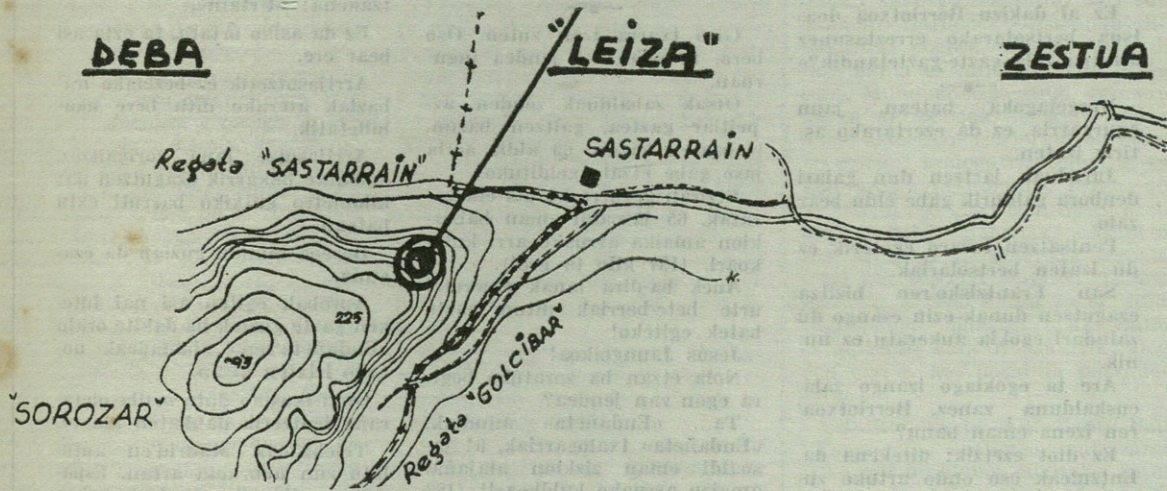
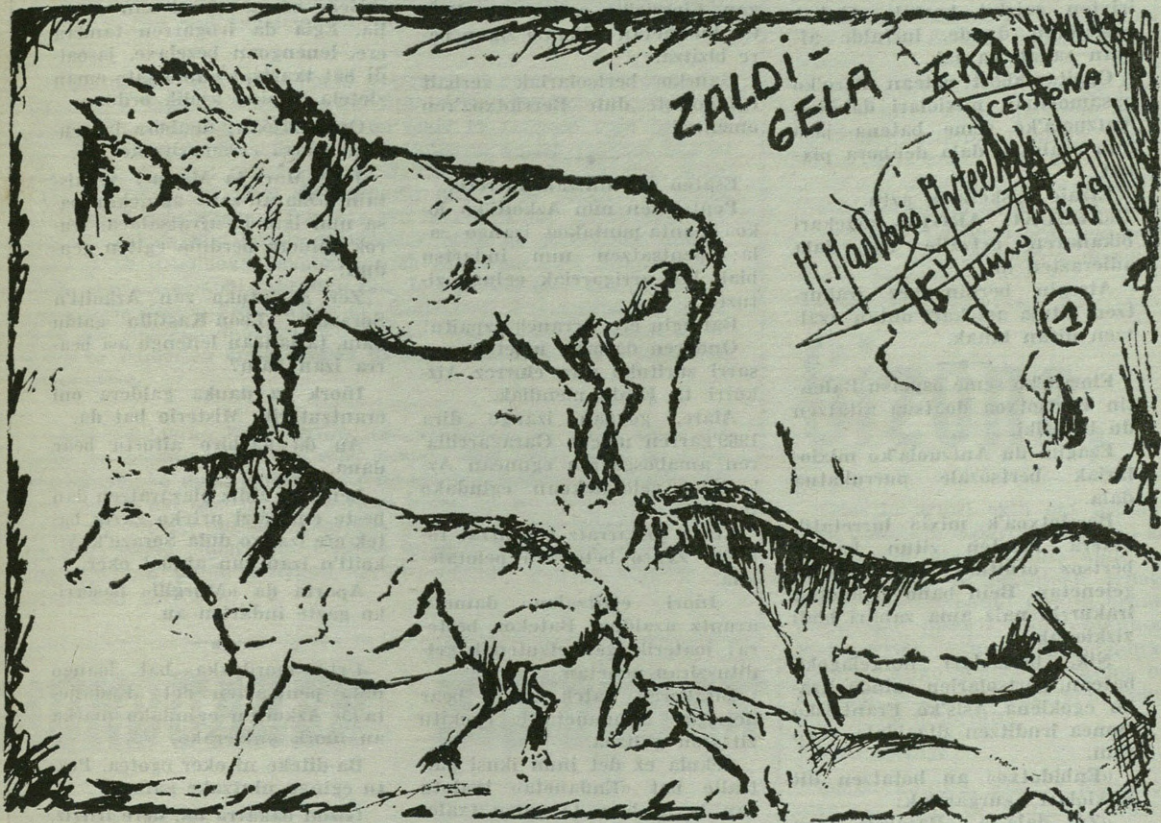

zeruko ARGIA

IDAZKOLA TA BANAKOLA: OKENDO, 22 - SAN SEBASTIAN - TEL. 26666 - PREZIOA 4 PEZETA

AITZ-MARGODUN LEIZEA, ZESTUAN

GATZ ETA PIPER

«Goiko arduradunak sindikatorako. Gobernuak bere gogora aukeratzen baditu, sindikatuok ez dute bear añaiko askatasunik izango lanerako» (Kataluña'ko Katoliko Ekintzaren zuzendarietako Alcarko Joverr'ek «EL CO-RREO CATALAN»en.).

España'k, Mexiko-rekin ar-emanik izan ez arren, aruntza bialdu dituan salgalak, emeretzi milloi dolarren baliokoak izan dira. Ta 1968'arren ur-tean ogei ta amar milla bixitalari izan ditugu mexikarrak.

Auzitegi Nagusiak ontzat eman du Erri Ordenako Auzitegiak Donostia'ko Notario dan Migel Castells'n jarri zion epaia. Castells'ek, agintarien mandatariei irainka eraso ziola-ta 15.000 pezetako zigorra ezarri diote.

Ministro izandako Ruiz GImenez jauna, «Cuadernos para el diálogo'n azaldu dan «El derecho a la intimidad» izenburuko idaz-lan bategatik, auzipean jarri dute. Idaz-lan ori oso-osorik ekarri zuan Batikano'ko «L'Os-servatore Romano»'k ere.

Japoi'ko burni-bideen Elkartek, 1970'garren urte barruan, itxaspeko tunelik audiena (70 kilometrokoa. Canal de la Mancha'n egin nai zuten tunela baiño 30 kilometro luzeagoa), egiteko asmoa du. Tunel onen bidez, Honahu ta Hokkaido ugarteak elkartuko dituzte. Lan ori 277 milloi dolar kostako da.

ESKATU:

ZERUKO ARGIA'ren bidez, zure etxera bialduko zaizkizu, zuk nai dituzun liburu ta liburuxka auk:

	Ptak.
☐ 6-garren Paul Alta Santua ta «Il-garren Batikano» Batza-rra» Yurre'tar Yulen A.	90
☐ «Lourdes'ko Ama» - Euskal Meza. P. Francisco de Lazca-no. Donosti'ko Eliz-barrutian loratua.	35
☐ Kontu zarrak eta kontu berriak. Edic. «Apakia».	5

BRUÑO Liburuak

☐ Gazteen Biblia. F. Hoffmann eta Ondarrabi-ko F'ren itzak, eta A. Zugasti'k euskeratua	250
--	-----

PSIKIATRIARI BURUZ

«Alfredo Alonso Allende» saria

Sari hau, Alfredo Alonso Allende Arregi jaunak sortua izan zan; psiquiatria-ri buruz egiten diran lan interesgarrienak, ta jakintsuenak saritzea da txapelketa honen hel-burua. Bizkaik oDiputazioa dugu ordezkari, sari-emaile bezala.

Nahi ta nahi ez, be hoiek ipifi-tako galari buruz egin behar da es-tudioa, ta aurtengo gala hau izan-

du da: «Síndromes psicopatológi-cos condicionados por la inmigra-ción; (aspectos etiopatogénicos axiales, psicodinámicos y socio-cul-turales)». Irabazleak, 75.000 pezta jasoko ditu, ta Bizkoiko Diputa-zioak liburu batean argitaratuko du lana.

Aurtengo saria, erdibanatua izan-da ta, alde batetik txapelketa ho-nen irabazleak, Donostiko psikia-trak: Paskual Martínez-Langarita, ta Juan José Lasa, ditugu, lagun-tzalle bezela Arantxa Otaegi dute-larik; bestetik, Cabaleiro Goas jau-na, galizitar sendagillea. Aurten lehendabiziko aldiz, ALLENDE sa-ri hau euskaldun talde batek ira-bazia izan da.

Gure lagunak egindako ikasketa hortan, «aspectos psiquiátricos planteados por la situación del in-migrante» erabiltzen dute gai be-zala batez ere. Lanak momentu guztietan Gipuzkoako datoak ta es-tadistikak agertzen dizkigu:

—«Seguro Obligatorio de Enfer-medad», (Goyerri, Irun ta Eibar-ko herrialdetan).

—Lan-gaitzaldiak, («accidentes del trabajo»).

—Neskametza.

—Gipuzkoako Sanatorio Psikia-trikoa.

—Langille emigrante aberrira-tuak, («trabajadores repatriados»).

Baita ere, estudio hortan, sakon-ki lan egin da emigratioak plan-teatzen ditun problema sozio-kul-turalak azaldu nahian.

BILBO, TXAPELDUN!

Aspaldiko partez, Bilbotarrak «aliron» abesteko aukera ederra izan dute. Baita ederki asko irabazi ere! Sasoia ta indarra ederki asko erakutsi ziguten atletitarrak. Bejondeizutela! Bein da berriz irabazi dezuten kopa ondo irabazia daukazute. Bai orixe!

BERTSO BERRIAK

Joxe Olaizola ill da...

- 1 -

Berri trixte bat zabaldua da; ill da Joxe Olaizola! esan liteke Euskalerria lutoz jantzia dagola. Joan da gure urretxindorra, utzi du arifi kaiola, atsedenezko askatasuna Jaunak eman dezaioa.

- 2 -

Egun auetan zure omenez «Agur Jaunak» aditzian, alako poz bat nabaitutzen det Joxe, nere biotzian; zeruan ere abestuko da ori, nere iritzian, euskaldunen bat zure ondora irixten dan bakoitzian.

- 3 -

Pitxi polit bat galdu degu ta emen gaude danok kezkan, ezpaitakigu orrelakorik lur onek besterik daukan. Bere abestiz gure biotzak pozez lastandurik zeuzkan, amets gozotan lilluraturik nola «Aurtxoa seaskan».

- 4 -

Zure animak astindua du katiatzen zuan larra, eta batean ezagutu du aingeruen irriparra. Baiña guretzat or utzi dezu zure doñu zerutarra, sekula ez da gau bihurtuko ez, zure «Illunabarra».

- 5 -

Egunak dira «Urte-leloak» entzuten egon nintzala, esango nuke animarentzat baretasun bera dala. Musikan zure aunditasuna an bai nabarmentzen zala, ezin ukatu, Euskalerria, gogoz maite zenduala.

- 6 -

Ez dakit ziñan bertsolaria, edo ziñan olerkari, nik ezin bada neurriak artu zure lan ugariari; bizitz guzia pasa zenduan biotz xamurrez kantari, ziñan guzia eskeifi nairik Euskalerri kuttunari.

- 7 -

Zerat aundirik gabe egiñak orra makinatxobat lan, Euskalerriak igerri dio zure musikari zer dan. Gutxi dakit da, gauz aundirikan nik ezin dezaket esan, bakar bakarrik, ao zabalik nola entzun izan dedan.

- 8 -

Noizean beinka sortu oi dira zu beziñ gizon jatorrak, apaltasunez aberastuak, langille mardul, bizkorak. Zu gabe utzi bagaitu ere alabear derriorak, beti-betiko emen ditugu zure doñu illezkorak.

- 9 -

Euskalerria utzi bearra iritxi zitzaizunean, zure anima aske, egaran, or goira eldu zanean; besterik gabe zeruan sartu ote ziñan zuzenean? Ala, parean jiraxoren bat eman da ondorenean?

- 10 -

Dudarik gabe, zure lan ori eskertuko du geruak, ainbat goxatu du gure lur au zure maitasun beruak. Ni ziur nago beste lagun bat badutela aingeruak, baiña izar bat gutxiago du Euskalerriko zeruak.

I. OLEA
Legazpi

NERE BORDATXOTIK

Letra idatziaren indarra zen-baterañoa dan ez dago esaterik.

Indarra ta zabalkundea, bide batez.

Amerika'ko egal askotatik irixten zaizkit kartak. Aibat euskaldun daude, lurralde aietan sakabanatuak.

Ogeitamabost urtean Peru'ko basamortuan mixiolari dabillen Antzuola'ko seme batena jaso nun oraintxe dala denbora pixkat.

Etzaio euskerarik aztu.

«ZERUKO ARGIA» astekari bikañaren artzalle bat dala adierazten dit.

Atsegin berdingabez irakurtzen ditula astekari ontan azaltzen diran lanak.

Elorrio'ko seme ospetsu Balentin Berriotxoa doatsua aitatzen du bereziki.

Ezagun du Antzuola'ko mixiolariak bertsozale purrukatua dala.

Berriotxoa'k mixio lurretatik etxera idazten zitun kartak bertsoz orrituak izaten ziran geienetan. Bein baño geiagotan irakurria naiz ama zanari biali zizkionak.

Nik, bertsolari norgeiagoka batean, bertsolarien zaindaritzako egokiena Asis'ko Frantzisko Donea iruditzen zitzaidala, esan nun.

«Enbidotxo» au botatzen dit mixiolari agurgarriak:

«Zer dala-ta, «Basarri», joan bear dezu zuk Itali'ra euskal bertsolarien Patroi billa?»

Ez al dakizu Berriotxoa doatsua bertsolariak erreztasunez orritua zala gazte-gaztetandik?»

Norgeiagoka batean, jaun agurgarria, ez da ezertarako astirik izaten.

Juraduak jartzen dun gaiari denbora galdurik gabe eldu bear zaio.

Pentsatzen luzaro egoterik ez du izaten bertsolariak.

San Frantzisko'ren bizitza ezagutzen dunak ezin esango du zaindari egokia aukeratu ez nunik.

Are ta egokiago izango zala, euskalduna zanez, Berriotxoa'ren izena eman banu?

Ez diot ezetzik: ditekena da. Entzuleak oso ondo artuko zuten, noski.

Ona emen mixiolari txalagarriaren argi-izpi bat:

«Benetan zoragarria izango litzake bertsolari jaialdi bikain bat Elorrio'n antolatuko balitz, euskal bertsolari danak beren zaindaritzat Berriotxoa doatsua izendatuz. Zaindari bertsolari bat izango luteke artaraka».

Zer derizkiotzute Antzuola'ko Aita Domingo Elortza'ren asmoari?

Or gelditzen da agirian, gaur edo biar inork aurrera eraman nai balu.

Maite zun bertsolari-tza Berriotxoa doatsua. Bai orixe!

Xenpelar bat aspaldi oroitau zan Elorrio'ko semeatzaz. Bertso bikañetan adierazi zigun bere bizitza.

Gaurko bertsolariak zerbaite egingo ote dute Berriotxoa'ren omenez?

Esaten ari nintzan aurretik.

Pentsatzen nun Azkoiti'ko joa punta-puntakoa izango zala; pentsatzen nun indartsu biak lan arrigarriak egingo zituztela.

Bai egin ere, arranek ezpaitu!

Ondoren datozen urtetan ere, sarri zurituko dira elurrez Aizkorri ta Ernio mendiak.

Alare, gogoan izango dira 1969'garren urteko Garagarrilla'ren amabosgarren egunean Azkoiti'ko pelotalekuan egindako markak.

Etzan jostarratz batentzat tokirik. Zearo bete zan pelotalekua.

Inori etzitziaion damutu aruntz azaldua. Bateko beste- ra: joaterik izan etzutenak gelditu ziran penetan.

Bitakoren batek galdu bear derrigor. «Endañeta'ri» egokitu zitzaion galtzea.

Sekula ez det inun ikusi galtzale bat «Endañeta» txalotu zan bezin bero ta sutsu txalotzen.

Bai merezi ert!

Giro txarra izan zuten. Oso bero, ta geiegizko jendea inguruan.

Otsak zabalduak zeuden, azpeitiar gaztea, galtzen bazun, irabazten bazun, 60 aldiz arria jaso gabe etzala geldituko.

Etziran gezurrezko ots eta zarak. 65 jasoaldi eman baizikion amaika arruako arri kubikoari. (137 kilo ta erdi).

Auek ba-dira lanak emeretzit urte bete-berriak ditun gazte batek egiteko!

Jesús Jaungoikoa! Nola etzan ba zoraturko begira egon zan jendea?

Ta... «Endañeta» aundiak, «Endañeta» txalogarriak, 64 jasoaldi eman zizkion alajaña, amairu arruako kubikoari! (162 kilo ta erdi).

Amarna minutuko iruna ekiñaldi egin zituzten.

Era ontan izan ziran Sorazu irabazlearenak:

Lenengoan, 24 jasoaldi.
Bigarrenen, 22 jasoaldi.
Irugarrenean, 19 jasoaldi.
Guzira: 65 jasoaldi.
«Endañeta'renak»:
Lenengoan, 23 jasoaldi.
Bigarrenen, 21 jasoaldi.
Irugarrenean, 20 jasoaldi.
Guzira: 64 jasoaldi.

Iruretan tandarik txarrena asierakoa egin zun Sorazu irabazleak.

Bigarren eta irugarren tandan askoz tenplatuago, zuzenago ta egokiago aritu zan lanean.

Bere onera etorri zan mutila. Egia da irugarren tandan ere, lenengoan bezelaxe, jasoaldi bat txartzat «nulatatz» eman ziotela. Etzion ajolik orduan.

Ondo zijoan; denbora ba-zenkan okerra erremertitzeko.

Joxe Mari ta Manuel Arakistain «Ziarran-zar» anaiekin pasa nun igande arratsalde. Iru-rok galdera berdiña egiten gendun:

Zer gertatuko zan Azkoiti'n Sorazu'k «Leon-Kastillo» galdu balu, ta lanean lenengo asi bearra izan balu?

Inork ez dauka galdera oni erantzuterik. Misterio bat da.

Au da garbiro aitortu bear dana.

Lenengo aldiz plazaratzen dan beste emeretzit urteko gazte batek ere izango dula Sorazu'k Azkoiti'n izan zun ainbat oker.

Aparta da «Murgill» baserriko gazte indartsu au.

Urte mordoak bat joango dala pentsatzen det «Endañeta'k» Azkoiti'n egindako marka au inork ontzerako.

Ba-diteke ni oker egotea. Poztu egingo nintzake gañera.

Gizon bakarra da, nere iritzi, gure egunetan, amairu arruako kubikoarekin lan auek egin ditzakena: «Urtain».

Ez da asiko ortara, ta ezta asi bear ere.

Arrijasotzetik ez bezelako irabazleak aterako ditu bere ukabilletatik.

Arrijasotze lana, zorigaitzez, ementxe bakarrik ezagutzen da; kilometro gutxi berruti extu batean.

Boztoa mundu guzian da eza-guna.

Aprobak egiten asi nai luteken gazte guziak ba-dakite orain «Endañeta'ren» abildadeak norraño irixten diran.

Ongi ikusiko dute malla oieta-raño igotzerik daukaten ala ez.

Telebisioak Madrid'en antolatu zun neurteta artan, Españi'ko gizonik indartsuntzat izendatu zutela «Endañeta»?

Ez da arritzekoa Azkoiti'n egin zuna ikusi ondoren.

Basarri

ATE - OPERIAK

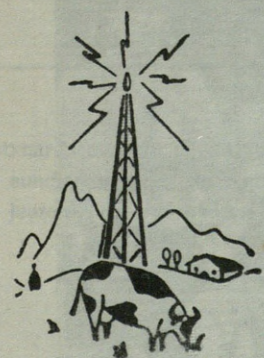
JATONTZI TA MAI - TRESNAK

Victor Pradera, 2
Urrutizkiña: 25700

DONOSTIA

Baserriaren alde

EUSKAL ETA ERDAL

Caja de Ahorros Municipal de San Sebastián

Banen baneko azliak
Ongarri ta abonoak
Belar Zuloak

Erosi edo berritzeko diru
aurreratzea

Baserri, lur-tresnak ta abar

Torelavega'ko Perla Joan
etorriak.

JOSE ZINKUNEGI'REN OPTICA BERRIA DONOSTIAN

URTIETAN LAN OIETAN OITUA
BARRUAN DANAK EUSKALDUNAK
HERNANI, 4 — DONOSTIA

1.896

GIPUZKOA'KO PROBINTZI - ERATETXEA
(Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa)

Zure diru bearretan gure
«PRESTAMEN SERBITZARITZA» (Servicio de Préstamos)
balla zaitz

Zure baserria erosteko edo obetzeko
Zure Arrantz-Ontzia erosteko edo obetzeko
Aberea —azienda— erosteko edo obetzeko
Baratzeko frutuak obetzeko
Jakindean jarri zaitz Donostia'ko gure
12 afizinetan eta Probintziako 63 sukursaletan

1.969

Eraria epela dagola?

FAGOR'ek oztuko du berela

LENBIZI, GIZONA

Paulo VI-garrenak, berriro eman du bere Artzai-Itza, Ginebra-n Munduko Lan-Antolaketa-ren aurrean. Itzaldi orretan, gizonaren lenbiziko lekua, bere lanaren aurrean adierazi digu. Diruketa-kontua, gizonaren nortasunari makurtu bear zaiola, alegia. Au baitegu aurrea aintzakotzat artu bear deguna: GIZONA.

Gaia lendik aitatu degu, noski; baiña itzaren pixua, askoz garratzagoa ta astunagoa izan du oraingo ontan. Esanak eta aolkuak zorrotzagoak izan ditu Aita Santuak. Burrukara dei egiten digu guzoi, gizakia zuzengabekeriaren gaindik jarri dezagun lenbailen.

— :: —

Bizi-unea ere alakoa genduan aurtan. Munduko Lan-Antolaketa elkarrekin, bere berrogei ea amargarren urte-burua baitzuan. Aukera au, eztu galdu nai izan Paulo VI-garrenak. Salatu ere, zeazki salatu ditu gezurrezko aitazkoa, Indar-bidetik eskeiñi diran bide sasikoak, askatasunik-ezak galduak, eta gizarteko joa-neurrien geigieria.

Aita Santuak garratz argiratu ditu, zenbait kristau-irtenbide oker, langille-jendea beti zapaltzen dirautenak.

— :: —

Lau mugarri jarri ditu Paulo VI-garrenak, neketan bizi diranekin elkartzeko: lenbizi, Munduko Lan-Antolaketa elkarteari lagundu dezaigula esaten digu. Gizarte-giroa ondu ta zuzendu egin bear da alik eta azkarren. Eta elkarrekin onak Gobernu guziak zirikatu bearko ditu, elkarrekin artzen diran bizi-aukerak onartu ditzaten. Bigarren, langilleei dei egin die; aspertu gabe bide zuzen eta obeak eskuratzen saia ditezten. Eta ortarako ezta la naikoa, goitik sasi-bide batzuek eskeintzea. Beren eskubideak zaitu ta gordetzeko bideak, jatorrak eta langilleen eskutan jarriak izan bear dute. Irugarren lekuan, erri aurreratuei otsegiten die. Jo dezatela bide berrietatik aurrera, «Populorum Progressio» Eliz-Gutunaren erakutsietan zimendatuak. Eta azkenen, moko-moko jartzen ditu, errien aurrerapenerako irrika ta zenbaiten egoskorkeria ta berekoieria ta beste zenbaiten gezur-sasia.

— :: —

Aita Santuaren itzak, eztira izan aizezkoak, ez beste mundutakoak, ez mamitu-eziñak. Itz oiek mugatu dute zeatz, gure gizaldiak etorkizunerako duan lanbidea. Kristauren erantzupide ta kontzientzia ere, esnatu nai izan ditu bere itzen bidez. Ta lan au geiago luzatu-eziña da. Aitzaki guziak bazturtuta, geroago ta egin-bearragoa izango degu aiatu digun lana. Lanbide luzea ta buka-eziña, noski. Egunetik-egunera premi biziagoa sortuko baitugu, gizadia ontzeko ta sasi-bideak galtzeko.

MUNDUAREN HIGIDURAN

1.—Mundu guziak dakus gure herrietan nabari den irakitaldia. Zenbait ekintzetan, kultura, gizarte arazo eta abar nabarretan, murgildurik gabilta geroago ta gizaseme ta emakume gehiago.

Ekinlari omen gerala euskaldunok badugu fama antzinatikan. Baitare bizi-balioetara errazago ta sustuago kuturtzen gerala, pentsaerak eta gogoetak eskatzen dituan azteraldi patxarakoetara baino. Hitz bitan, agian, esan ahal ditekera, ots, erromantikoago gerala errazozale baino.

2.—Zeinen bihoiti sutsu ta zeinen arterlari koxkor geran gehienok, nabarmen izan oi da, elkarriketa, eztabaidaetan, nahiz ahozko, ahiz idatzizkoetan. NOR-alde areago gera sarritan, ZER-zale baino. Gauza askotan, —nahiz dela teoro, iritzi, aburu, asmo—, zeinen ahotik edo lumatik datorren baliotsuago zaigu, egitiago, zer dion eta nola moduzko arrazoiz eta funtsez dion baino.

3.—Hitzen esannahi anitzkoitza kontuan edukitzen ez bada, nola jakin, solas batean, zein alde ta saietetik ar behar dan? Ezikera ori, gaur gainera, are beharrezkoago dugu, gure artean hitz ozen eta petral anitz bai-dabil. konzeptubide baino zizta irailari sarriagotan direnak.

Gauza baten jakingura jatorra duenak, ahal bezainbat albiste ta berri biltzen saiatzen da. Bilduma galbaitzen, aztertzen eta kritikatzeko, dute gertatuak eta heren eleberririk elkarrekin aldera ta batbes-

teekin konpara baino lehen. Jakitea lortzeko duan nahi eta gura biziak eraginarazten dio guzi hau.

Tesisaren zentzua argiro ezarri ta tesisarekiko gertatu ta berrien zerikusiaz ta zer adieraziaz bere ueste finkatu ondoren, orduan bakarrik eta ez lehenago erabakitzen du alde ala aurka jarri, edota zalantzan jarraitzea.

4.—Erabaki, azkenik, gizonak berak erabakitzen baidu. Ez bakarrik, alabaña, ondorioak mamitzean, baita hitzen zentzuari aukeratzean ere, baita gertakariak biltzean ere; eta zer esanik ez oiek galbai, oiek ezter, oiek kritikatzean.

Pentsa ongi pentsatuko badugu ere, nik uste munduaren higiduran murgildurik, eginasmoz egunak ernariturik bizi behar.

Guk euskaldunok erritasunaren lurrean sustraiturik bakarrik, eta inoiz ez bestela, ez genezake ez ongi pentsatzen asteko, ez egiñetan gure pentsamoldeak frogatzeko egokierarik izan.

H. EGINO

BARRION BAT

Xabier Gereño jaunak artikulua bat idatzi berri du astekari honetan bertan, «Idazle baten buruaustek» izena duana. (Buruauste hoietaz asko dakigu, zoritxarrez, euskera kultura bidetzat hartu nahi dugun idazleok).

Euskaltzale erne honen guziak bezalako, mamitsua eta garrantziduna.

Berriz ere, batasuna gaia maiaren gainean.

«Euskal Ikastolak frakaso bat izan ez daitezkan, gure umeak alperrik ikasi ez dagien, euskera Euskal-herriko hizkuntza ahal dan ariren izan daiten, edozein lurralde-tako euskaldunak ahal dan ariren errez ulertu gaiten euskeraz eginaz: EUSKERA BATUA BEHAR DOGU»-idazten du Gereño idazle argiak. «ZAHAR ETA GAZTEAK euskera batua zabaltzen ahalegindu behar gara».

Anarkia lehen-bai-lehen buka de-dila eskatzen dugu Gereño eta guziok.

Anarkia esaten du eta ondo esan. Mila exenplu jarri genitzake hor-

Joan dan astian asteroko onen opizinetan nintzan, zortzian beingo artikulua ekartzera.

Aminiztrazioko Pepi-ren mai gañean lau karta zeuden.

—Begira —esan ziran—. Begira. Gaurko suskrisio berriak. Lau. Egunero-egunero datozte an-emendik.

—Nunguak dira?

—Ikusi itzatzu.

Lau karta ziran. Bata Bilbao-kua. Bestea Gazteizkoa. Bestea berriz Oslo, Noruega-ko kapitalekoa. Aizkena Amerika, Puerto Rico-ko erri batekoa.

Bilbao eta Gazteiz-koak euskaldun berriak zirala zioten. Oslo eta Puerto Rico-koak bere Euskalherriakin errimiñez lotuta, euskerazko asterokoa artu nai zutela.

Irten nintzanian, lau arpidedun berriak buruan nerabiltzkin. Nere baitan onela nion:

—Ona emen gure asterokoaren suskrisore berriak. Bi, gertukoak, eta gertukoak izanagatik, euskaldun berriak. Beste bi berriz ondo rrutikoak: Oslo eta Puerto Rico-koak. Gure asteroko auxe izango dute bere euskalduntasun xuxpergarri. Bañan guk, gure asteroko onetan esaten ditugun danak ententitzeko gauza izango al-dira?

Eta ZERUKO ARGIA-tik irten eta nere lan tokira nijoala sortu zitzaidan orain eskribitzen ari naizena.

Emen, asteroko onetan idazten degun guzientzat dijoa batez ere.

Auxe esan nai nieke emen eskribitzen degunari. Neuri aurren-aurrea Neure buruari.

«Saiazen al-gera bear aña euskera errexa egiten?»

«Bear aña alegintzen al-naiz guziok ententituko duten euskera egiten?»

Gure asteroko au zenbat euskuetara irixten dan ikus-teak arrituta nauka.

Ez da nere burua goratzeagatik, ezta antzik ere, baño oraindik denpora asko ez dala zer gertatu zitzaidan kontatu nai nuke.

Erregiña Victoria Eugenia-ri eskeiñi nion artikulua- ren biyaramonean zan. Astelenaen. Illuntzean bertan, jeneral baten alabak telefonoz otsegin eta auxe eskatu ziran. Artikulu ura erderara biurtu nezala mesedez al-tzan laixterren.

Erregiña-ren seme dan Don Juan-i bialdu bear zio-tela berialaxe...

Joandaneke batian Baserri-k Donosti inguru erri bateko euskal peza programa bialdu ziran. «Motellak! ¡Zeñen tristia gauza auetzaz idazteal! ¡Bañan zertzan ural!

Peza azalkizun ura atxex ondo koipetuta zegoan. «Buruhaundihen kale-jira». «Pazko jaiak». «Mahitza». «Gipuzkohar». «Sahiaketa». «Dantza-sahioa...». Ez det beñiere irakurri orrelakorik.

Eta Basarri nere lagun biotzekoak onela zion bere kantan:

«Au dek atarramentual! Toki onean gaude, auek euskera indartuko ta sendatuko dutelakoan bagaude».

Berriz ere nere asmoetara nioa: Naure buruari diot. Neuri, ez beste inorri: —Bear aña alegintzen al-naiz guziok ententituko duten euskera egiten?»

José de Arteche

Gizona, zeruz egarminduta

Edozein arlori ekin eta urteiera ona, gizarteko esparrua sakondu ez-kero, ezta errez. Gaur, alan be, gizarte arazo ta jakintzan, lenago milla urtetan baiño gizaldi erdian azkarrago ibillirik, aurrerakuntza ikaragarriak egin ditugu. Gaurko gizonak asmo sendoa, gora-nai bizi- zia dau; ezin aserik agertzen yaku. aundi-zale amorratu.

IZARLARIAK

Baiña kultura, gizarte arazo ta olakoak, oraingoz beintzat, albora lagarik, azken bolara ontan mundu osoa ain arrigarriro dardaratu dauan kako ta zeatzasun bati ekin daiodan: izarlariak —astronauak— dakardaz gogora. Mundu osoa diñot, baiña ez ainbeste gure litera-tura. Munduko izparringi, egunera-ko ta aldizkariak, leiaketa bizian, lengo asteetako izarlariak buruturi-ko egitsari txalogarria, zabal ta sakon aiatu ta adierazo arren, gure artean oso gitxi izan diran arein lana zabaldu dabena. «Arantzazu», «Herria» ta «Olertik» zerbait: eztot nik besterik irakurri. Ta me-rezi dau. Euskal kanta batek diño: Agur, agur, illargira noa. Baiña ez gaitzan kantan bakarrik, atse-den arrian lez, nasai ta patxadan geratu.

Gaurkoz nik be, Aita Santu Pauli VI-garrenak, aurtengo maiatzaren 21'ko entzun-aldian eukitako autua gogorazoko dot bakar-bakarrik: guztiz egckia baita gaurko gizon egalarriok goiak zear dagiezan egaz-kada izugarriak adierazo ta txalo-tzeko. Egun orreitan iru ipar-ame-

rikarrek osotu ebena, izan be, etzan ixillean eukitekoa.

«Munduaren begiak —diño—, edo obeto, pentsamentuak barriren bar-ri jarraika yoakeze, baiña orain-goz len baiño ardura ta interes bi-ziagoaz, abiada zoratun gure lurra-ren izarbela (satelite), illargia, gure gauetako adiskide baketsua, arpegi-ker aldakor, otz eta zidar-itxuraz-koduna urretik ikusi ta aztarrenak artzera zuzentzen diran izarlari trebeai. Gaur miatu egiten da, mi-rteti, gogoz-nartu, Jainkoa otoiztu. Astronauka biurtzen da zeru-er-tza, ta ez geure zelata ta barrenda oarkorrez bakar-bakarrik, baita geure pentsaeraren zabaltasunez be».

IZADIKO MISTERI ARTEAN

Azken urteotan, orraitioñ, leio bat zabaltzen yaku, abets zoliz esan daikegu, geure eguneroko bizitza gelan. Kanpora dei dagisku, kanpo-ra, zerurantz, kosmurrantz begiak jasoteko esanik. Eta gaur, orrelaxe, gauza arrigarria benetan, beera ai-ña, edo geiago, goi-aldera zuzentzen doguz geure begiak; ara doaz baita gure pentsamentuak be; begiak eta pentsamentuak aurrean daukagun usgune zoragarri ortan murgiltzen yakuz, konturatu barik.

«Ez gagoz lilluraturik —diño Aita Santuak—, atsegiñazirik; toton egiñ da gagoz, arriturik». Buru gaineko lauki, kuadru zabal, ertz-bage ta misterioz betea, guk ustez ezelan be eskuratu eziña, begipean zabal-zabalik agertzen yaku. Ta berau

ikusitau ikusiz, arritasun biziak artu ta ez zerurako ez lurrerako gel-ditzen gara, berezko senetik urten-da lez.

Ikuspen-izpiak zeru-zabaldiko sa-konetara garoaz, ta udako gau ar-gietan zeru-azpia jaxten dauen izar-pillo ederrak ikusiaz, pentsatu oi dogu, edo pentsatu nai izan dogu beintzat, izadiko ezkutapen aundia barrendu nairik. Eta, bear bada, misterioz beteriko ikuskizun onek gora-dei bat sortu dausku biotzean.

GIZONA, JAINKOAREN IDURI

Miretsi. Ta mireste onen indarra alperrekoa izan ez dadin, gizona-gana ta Jainkoagana zuzendu bear ditugu geure begiak. Gizona da, izan be, gure mirestearen len-zido-rra. Nor dogu berau, onako lanak asmau ta egi biurtzeko? Txatxar ez al da? Nundik atera dau ainbeste adore munduko gauzak ezagutu, sa-kondu ta teknikaz menderatu al izateko?

Ta, argal mugatua izanik, zelan aurkitzen ete dau kemena olako asmo izugarriak aurrera eroateko? Illargiaren arpegia ez-ezik, gizona-rena dizdiratzen yaku aurrean. Zer izaki edo abere. naiz-ta indarrez aundiago izan. bardindu geinke gi-zonagaz? Eztan antzekorik. Bai, gi-zonagan ba-da zerbait gizona gain-tzen dauana; ba-dau zerbait miste-rioz beterikoa, Jainkozko zerbait dana.

JATUNARI BEGIRA

Miretsi. Ta miresteo bigarren zi-dorra, Jaungoikoa bera dogu. Adi-mendun gara, ta azaletik bakarrik ez, gauzak euren izatean begiratzen ba'ditugu, otoz-otoan ikusiko dogu begien aurreko egi bat: gauza orreik ez dira berenez egiñak. Eta orduan, zelan ete dira? Zergaitik dira ain eratsuak, ederrak, batuak? Errazoitzen egoki batek beartzen gaitu erlejiñoa deritxogun jakituri goiko arenatarira eltzen. Izadiko erakuspen batek, gaur, jakiturizko irabazi izugarri onen orduan, bar-riro be guztiauen Iturrira garoaz, bearezko yakun Bategana, sortzai-lla dan sorburu Jainko biziagana.

Gizona, kaxkar izanik be, arroa da. Yuri Gagarin'ek, goiak zear ibi-lli zanean, esan eban: «Eztot Jain-koaren aztarrenik idoro». Igazko Gabon inguruan, oster, iru ipar-amerikar, ots, Lovell, Borman eta Anders, illargitik eun kilometrura lez ibilli ziran egazka, ta antxe goian, Asiera deritxon liburu san-turik zati batzuk irakurri ondoren, Dabid'en salmu au kantatu eben:

Zeruak dau iragarten Jainkoaren [aintza, izartegiak barriz Aren eskuak [egindakoa; egunak egunari bialtzen dautso [mandatua, eta gauak, gauari emoten dautso [albista.

A. ONAINDIA

Zeruko Argia

Zuzendaria:

ANTONIO ITURRIA
ASTIAZARAN

Naparroko-Kantauriko ta Ara-goiko Kaputxinoak argitaratua
(Carlos III, 22. Pamplona)

DONOSTIA'n:

Oquendo, 22: Telf. 26666

ARPIDE SARIA:

Urtekoa ... 190 Pta.
Atzerrian ... 265

Aldez artu nai bada, galdetu.

Bizitz-aitorra

Kristok dotrina bat zekarkien berekin. Hiru urte igaro zituan dotrina hori bere ikasleeri azaltzen. Bainan azaltze hori, dotrina erakuste hori etzan hitzekoa bakarrik izan, egitezkoa ere bai, eta batez ere egitezkoa. «Nik esandakoak sinisten ez ba-dituzute, nik egindakoak sinetsi itzatzute». Bere egiterik handien aberriz, bere bizitza gizon guzien alde gurutzean emaita izan zan. Kristoren jokera honek erakusten digu argi ta garbi bere ikasleen —kristauen— jokabidea nolako behar duan izan.

Gaur egun horregatik ematen zaio horrenbeste garrantzi «konpromisoari», bizitz-aitorrari. Esan eta erakusten dana bizi egin behar da, bakoitzak bere biziarekin aitortu behar du sinisten duana. Kristau bertutetan aurrean bilakatu da gaur egun bizitz-aitorra.

Aurreko garaletan beste bertute batzuek ziran kristauntzat lehenik salbatu beharrekoak: sinismena (ortodoxi maillean), itxaropena (batez ere lehenengo kristauen artean) eta abar. Kristau erlijioak eboluzio bat izan du; hori inork ez dezake ukatu. Bainan eboluzio hori ulertu eta interpretatu egin behar da. Eboluzio horrek ez du esan nahi hasieran balore batzuek bizitzen zirala, eta gero, historian zear, balore hoiek ukaturik, beste balore batzuek onhartzen diranik. Ez. Kristau erlijioak beti onhartu ditu balore batzuek. Balore hoiek herriz, garrantzirik handiena duan balore baten inguruan daude: lagun urkoaganako maitasunaren inguruan. Eta eboluzioa hortan dago: balore hauen helkarrekiko relazioa ez dala berdin ikusten beti.

Gaur egun bizitz-aitorra (konpromisoa) da kristau baloreen artean aurrenetakoa. Bainan bizitz-aitorra ez da guzia. Gizon bat konprometitzen danean zerbaitekin konprometitzen da. Bere konpromisoaren zuzenbide bat ba-du. Gizonaren konpromisoak beti du elburu bat. Eta elburu edo zuzenbide honek erabakitzen du gizona era batera edo bestera konprometizera.

Gaurko kristaueri konpromisoa behar-beharrezkoa zaie bere sinismena aitortzeko. Bainan, naiz itxurak bestelakoak izan, dogma gutxi dira kristau erlijioan. Kristau konpromisoak beraz, zuzenbide bat baino gehiago izan ditzazke. Oinarrrian zuzenbide nagusi bat aurkitzen dugu: lagun urkoaganako maitasuna. Bainan maitasun berak eraginik, jokabide bat baino gehiago hartu ditezkeela uste dut.

Gauzak horrela planteatzeak gu: helkarriketaren arazoa. Besarazo ngausi bati sortarazten diete egun batean jardun beharko helkarriketaz.

JOSEBA ARREGI

EUSKALDUN BAT PARIS-EN APEZPIKU

JADANIK erran dugun bezala, maiatzaren 27-an, Monseigneur Roger Etchegaray apezpiku egina izan da Pariseko Eliza nausian. Izan gira han zen apeztarik bati galde batzuen egiterat...

—Bazena ainitz jende?

—Bai, iduritu zait eliza bete zela; alta badakizu Pariseko eliz-nausia handia dela. Lehen lehen ziren apezpiku berriaren ama eta arreba, beren ahaide eta Ezpeletiko adixkidekin. Bertzaldetik zontzei minixtro, hala nola Marcellin, Foyer, eta bixtan dena, Michel Inchauspé. Pariseko prefeta, Diebolt jauna, lehen Pauen egona, eta bertze frango nik ezagutzen ez ditudanak.

—Eta Eskualdunak?

—Bai, baziren eta ainitz: apez andana bat lehenik, hogoita hamar bat, eta Pariseko Eskualdun frango, iduri baitzuen zeremonia ainitzin, Makeako edo Baigorriko plazan ginela. Funtsean, Arbeletche jaun apezak Pariseko Eskualdunen omonierak zaukun ongi etorria egiten elizako atean eta erakusten non jar.

—Bainan, zertako ez da zeremonia hori Baionan egin?

—Etzira lehen gaude horren egiteko. Nik funtsean ez dakit xuxen, bainan iduri zait ikusi-eta zer den Monseigneur Etchegaray-en saila, etzitakela Parisen baizik egin. Badakizu, nik bezala, Parisen bizi dela zortzi urte huntan eta zer den haren lana: Frantziako apezpiku guzien zerbitzuko idazkaritza bereziaren buru: Secrétariat de l'Episcopat delakoaren buruzagi egin dute oraino hiru urterentzat.

—Bazitaken beraz ainitz apezpiku ordinarione horrendako?

—Bai, Frantziako apezpiku guziak han ziren, sei kardinale bane, horrek berak erakusten baitu zer estimu duten gure herritar apezpiku berriarentzat. Baziren ere Italiatik, Espainiatik, Angleterratik, Irlandatik, Hongriatik, Afrikatik, Urugayetik. Jakin behar da Europako apezpikuek duten ba-

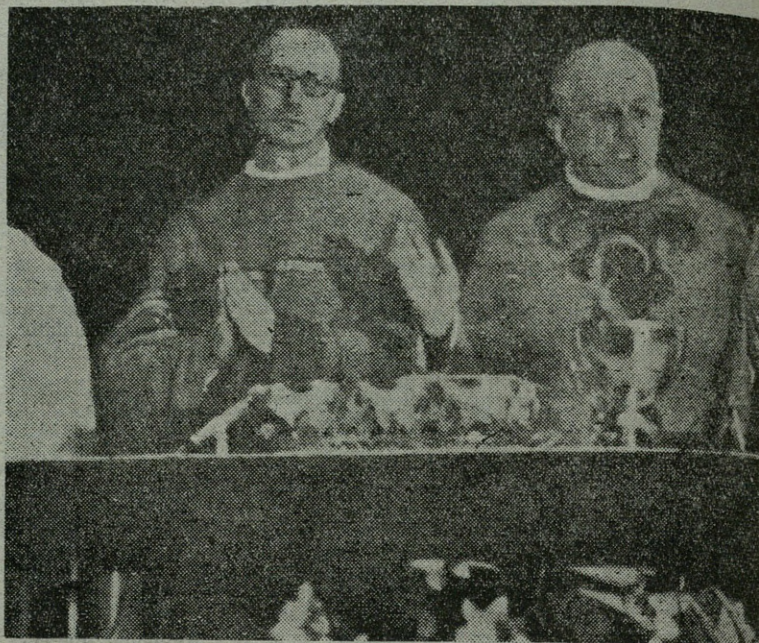
tzorde bereziaren sekretario dela Mgr. Etchegaray. Eta zerbeit daitenek salatu daukute Konzilio denboran lan asko ibili duela Erroman berean, harrabotsik gabe, beti Elizaren zerbitzuko. Eta hiru eman ainitz baitu ere gutarik bereziak diren bertze gixtinoekin han ziren ere toki berezian Protestan eta Ortodoxetarik zontzei, baieta, ahanzi gabe, Pariseko Mahometanoen buruzagietarik biga.

—Horiek hola, nolako zeremonia da apezpiku egitea?

—Apezen ordinarionearen eitekoa, mezaren erdian. Kontsekratzaile Pariseko apezpikua Marty kardinalea, eta haren lagun Gouyon kardinalea, eta Mgr Rubin, Erromatik etorri apezpiku bat. Horiekin eta apezpiku berriarekin batean meza eman dute bertze bederatzi apezpiku eta hamabortz apezek. Horien artean ezagutu ditugu: Vincent Baionako apezpikua eta bertze bi apezpiku eskualdun, Donostiakoa, Argaya jauna, eta Mendiharar jauna, Urugayekoa, (familiaz Izurakoa). Hamabortz apezten artean ziren: Jean Etchegaray, apezpiku berriaren anaia, Perugorria, Mugerreko jaun erretora, Bense, Paueko erretor bat, eta Andiazabal, Uztaritzeiko Semenarioko eskol-emailea.

Egun hartako mezako Ebanjelioak aipatzen zuen artzain ona, atetik sartzen dena, ardien alatzeko eta ez lapurtzeko. Eta bere predikuan Marty kardinaleak erakutsi du nola apezpiku eta apezak oraiko gizonen zerbitzuko giren, lehen lehenik Krixtoaren lekuko izanez.

Gero apezpiku berriak goraki erran du bere xedea: Elizaren zerbitzari izaitea, bai ta fedearen begirale. Sainduen litaniak kantatu ondoan, konsekratzaileak eta apezpiku guziek eskuak hedatu dituzte apezpiku berriaren gainean, orduan erran oititzarekin baitote eman Ordenako sakramenduaren bete. Gero Krisma sainduarekin oliostaturik eman dio apezpiku erraztuna, mitra edo apezpiku-burukoa eta bere makil berezia.

—Meza luzea izan da beraz?

—Ez hanbat; oren bat eta erdi; bertzalde hango kantu xaramelekin etzauku batere luze iduritu. Erran behar da ere eskuaraz kantatu dugula: menturaz lehen aldiz zitaken Notre-Dame eliza nausian, eta Pariseko kazeta handiek aipatu dute gauza hori. Bai hunkigerriz eta gogotik eman dugu kantu hori. Iratzederek egina.

—Egia dea eskuaraz ere egin duela bere mintzaldia meza burutatzear?

—Bai, eskuaraz eman ditu bere eskerrak bere familiari, Ezpeletako bere herriari; erran dauku nola maiz bidetan balinbada bere karguaren betetzeko, bere erroak azkar dauzkala bere herrian, eta hor-

tako duela bere apezpiku makila ezipelaz eginarazi.

Erakaspen ederra gure herritarrentzat, Etchegaray jaun apezpikuak eskuararentzat duen atxikimendua. Funtsean hori baginakien, behin baino gehiagotan erran baitauku, urrun izanik ere, artoski segitzen zituela (eta sustatzen) Eskual Liturgiaren alde, eskual kaximaren alde egin diren lanak. Eta bururatzen dut haren mintzaldia hartu hitz hauekin: «Sobera gixtino etsitak dira, lotsatuak eta berexiak; atzar ditela, bat izan eta elgarrekin has gaiten edo berriz has Elizaren erakitzen».

Jainkoak eman diezazula hortarako indar eta kar!

(“HERRIA”-TIK)

APAIZARTEKO PARLAMENTU TXIKIA

Beste itz batzuekin auxe esan nahi degu: Donostiako Eliz-Barrutian, Gotzaiaren inguruan, Parlamentu txiki bat sortu dela, Eliz-Barrutiaren gubernuan, Gotzaiari burubide egokia argitzea. ¡Gertakizun pozgarria!

Zorionak Gotzaiari! Zorionak gure Eliz-Barruti maitagarriari! Zorionak hortarako autatuak izen diren apaiz eta erlijiosoari! Oraindik ordu bete eskas dela, Goi-Arnasaren Meza, Donostiako Eliz Nagusian, entzun degu. Gure gorputzeko begiak urtelkorrek direnez, ez degu ikusi, ez, Goi-Arnasa josten; baina, siñestu dezakegu fermuki urbil, oso urbil ere, zebilela aldare inguruan, koroi baten antzera, zuriz jantzirik zeuden zenbait apaizen eta erlijiosoenkandik.

Hiru alderdi bikainak ba ditu Presbiterioa dalako honek, bere ki-deak, behar bezala, demokraziako jokaera garbiz, autatuak izen oi diranean. Soziologiari dagokiona bat, sikologiari dagokiona beste bat, bete bete, Teolojiaren erdian, dagona beste bat.

SOZIOLOGIKO ALDERDIA

Adinez, pentsakeraz, lan-bidez, apaizartea, gure Eliz-Barrutiko apaiz artea esan nahi det, osotora desberdina da.

Puntu honi berari begira, Presbiterioa bat sortzea oso interesgarria da, zeren nolako aize zahar edo berriak gure apaizartea jotzen duten, argi ta garbi, adierazten digulako.

Ni pentsamentuko gizona naiz. Beragatik egiari zor diot nere pentsamentuak, oso ta oro. Gubernuko gizona danak, beste era batera jokatzeko izango du almena ta eskubidea.

Pentsamentuko gizonari dagokion libertadea eskuen dela, gauza bat aitortu behar det, integrismoa oraindik bizidun eta zutik dagola gure artean, eta apaizartean; alde bateko eta besteko integrismoa. ¡Txalogarria hortan ere ispillu izen dalako autatutako Presbiterioa! ¡Ertzak elkartzeko ba du, bai, indarra liberal-sailak, Jainkoari eskerrak!

SIOLOJI ALDETIK

Gaurko denboretan, burruka handiko denborak noski eta noskiago, mendeko diren zenbait apaizak, oso kezkatuak, minduak, arazo handiz beteak eta nahastuak daudela, nork ukatu dezake?

Baina kezka, hin eta arazo hauek, nahiz barruan sortu, ez dute inolaz ere, barruan gelditu behar. Behar beharrekoa degu, irtera bat, legepean eta ofizialki ofarritutako irtera bat antolatzea, minduta dagon barruak nun zer esan izan dezan.

Askatasunik Elizan ez bada, rebozulioak ixiluna eta izkutua du bere babesa eta estalpe bildurgarria.

TEOLOJI ALDETIK

Teolojiaren aldetik zer esanik ez dago, ain dira, izan ere, eza-gutuak Presbiterioaren alderdi ongarriak.

Apaizartea eta Gotzai mistikako lokarriaz daudela elkartuak, Antikioko Inazioaren denborarekik dakigu gauza da.

Jose Casa

TRANSPORTES azkar

ERAMAN - EKARRIRAKO KAMIOI AUNDIAK

Donosti'tik egunero:

Barcelona, Zaragoza, Valencia, Madrid, Oviedo, Gijon, Iruña, Bilbao, Gazteiz, Jerez de la Frontera, Cadiz, Alicante, Murcia, Cartagena, Granada, Almería'a.

Astean iru aldiz:

Sevilla, Lugo, Coruña, Orense eta Vigo'ra.

Eustasio Amilibia, 13 ta 14 - DONOSTIA

Tefnoak.: 25.457 eta 26.987

FUNCOR, S.C.I.

BENETAKO BASERRITARRAK BEAR DITUTZEN MAKINAK

BIRINTZALLE - ERROTA - NAASTALE

ZERRA - URAGA - URASKA

EUROPA'KO AUERRERALDEUNI'K ONENAK, AMENGO NEKAZARIENTZAT.

ADI TA OROI EZAZU

F U N C O R

AZKAR BEZIN ONDO

E L O R R I O

Vizcaya, 114

ECHABE

ETXABE 'REN

Mueble - Etxea

Fuero'en Enparantza

Urrutizkiñak: 84 10 78

84 11 21

ZARAUTZ

RHODESIA ERREPUBLIKA

Rhodesiako jauntxo zuriek bere desirak azken fineraino bete dituzte. Orain izenez ere ez daude Britainia Handiko Erreinu Bateratuaren mende. Libro dira. Libro zurriak noski beltzekin nahi dutena egiteko.

Londresko gobernuak protesta egin du. Nola ez? Protesta egitea ez da ezer kostatzen. Hori egia da batez ere har ditekian neurri bakar hartzen ez denean harmak Rhodesiako zuri rebeldeen kontra. Baina hori ez da nunbait jende zibilizatuaren kontrako harma. Hori beltzen kontra eta horrela oso ondo, baina zuriaren kontra nola?

Jakina, hori egingo balute ingeles gehienak gobernuaren kontra jarriko lirake eta inola ere ez litzateke honek datozten elezioak irabaziko. Hori horrela baldin bada, eta horrela dela uste dut, zenbait gauza birpentsatu beharrean gaude la uste dut.

Ez ote da bada izango egun, mendebaleko proletarioaren integratzaile borroka nazio aberatsen eta behartsuen artean dagoela? Hori, noski, ortodoxia guzien kontra dioa bainan...

UNAI GARIN

Muebles Inchausti

Lasarte'n dagon etxe on baten eskeintzen dizu ostatu, an dauden gauza zoragarriak bixitatzera prestatu. Apain, dotorez, berdiñik ezta; inola ezin puskatu, MUEBLE bearrez baldin baten INTXAUSTI'NEAN eskatu.

Estación, 19

Urrutizkifia: 97580

LASARTE

Sudanen Gobernu berria

Horri hauetan bertan, behin baino gehiagotan, gerla ahaztuetaz eta borrokalari baztertuetaz mintzatu naizela uste dut. Gerla ahaztu hoiaren artean, baita ere, behin baino gehiagotan Sudan izeneko estatuaren hego aldean egiten ari den gerla aipatu izan dut. Egun hauetan, bi aste ba dira gutxienez, Sudaneko estatuaren militarren eraginez, gobernariaren aldaketa izan da bainan hemengo egunkarietan ez de nehor aurkitu estatu hortan dagoen gerla mintzatzen Sudaneko gertaerak komentatzerakoan.

EZ GEHIEGI

Sudan, Afrikako estatu hau, 1954-gna. arte ejiptioaren eta ingeles eskuetan egon zen. Urte hortan ardietsi zuen askatasuna ta bere buruaren jabetasuna. Ordu ezkerroztik, oraingo hau kontatuta, estaduko bi kolpe izan dira. Afrikako estatu berri batentzat oso media txikia.

Ordu ezkerroztik, nolabait bederik, alderdien xistima berritu zen Sudaneko politikaren bizimoduan.

Beti bezala, militarrek estatuaren desordenuari fronte egiteko altxa direla esan dute. Eta, ezagutu beharra dago, arrazoia ba dute. Sudaneko bizimodu politikoa batez ere bi alderdi kontserbadoreen eskuetan zegoen: alderdi bateratzailearen eta Oumma alderdiaren eskuetan. Zenbait 1964-gna. ezkerroztik 1969-gna. izan de xistima Frantziako IV-gn. errepublikarekin gonbaratzen dute. Alderdi horiek politika guzia nahasten zuten bitartean ekonomia ta dirua gero ta gaizkiago zijoan. Horri kontra egiteko altxa dira militarrek. Hori diote gutxienez.

GOBERNARI BERRIAK

Oraindik ez dago garbi gobernari berriei zer egingo duten. Bere artean prolemak ba dituztela dirudi. Hala ere aurrelari politikagiri

Lawrence Wol-Wol hegoaldekoen buruzagietako bat.

Hortik sortu da gerla luze ta gogor bat, dagoaneko hamabost urte ba dituen. Jakina, iparrekoentzat hegoaldeko gerrilleroak rebelde batzuek besterik ez dira. Hegoaldekoak berriz liberazioko gerla egiten ari direla diote. Hauek diote, gerla horrek orain arte milioi erdi bat heriotz eta 200 mila desheriratu sortu ditu.

Hasieran apenas harmik gabe kausitzen ziran bainan poliki poliki, bere etsaiei ostutako karmekin talde harmatu ugariak sortzen joan dira.

1967-gn. gobernu bat osatu zuten. Gobernu honen buru Agrey Jaden jauna da, hogei ta hamar urte ditu. Sudanen askatasun egunean ikurria ezagutu nahi izan ez zuelako gerrilletara pasa behar izandu zuen. Laguntzaile ezagunak bezala Camillo Dhom, lehendakari ordezkoa, Joseph Oduho ditu. Hauek ari dira, liberatuta dauden lurraldeak antolatzen eta gainontzekotan gerrilla behar bezala prestatzen.

GERLA HAU AFRIKAREN BATASUNEAN

Gerla hontan Biafrakoarekin gertatzen den zerbait ari da gertatzen. Afrikako estatuaren buruzagi gehienak ez dute ezer jakin nahi muga aldatetaz. Estatu hauetatik gehienak artifizialki sortuak dira, kolonizazioaren ondorio bat dira. Horregatik estatu bakoitza ikutzen hasi ezker estatu gehienak izan

beharko luteke aldata beharra. Horregatik ikusten dituzte hain gaizki buruzgai hoiak Biafrako eta Sudaneko gerla hoiak.

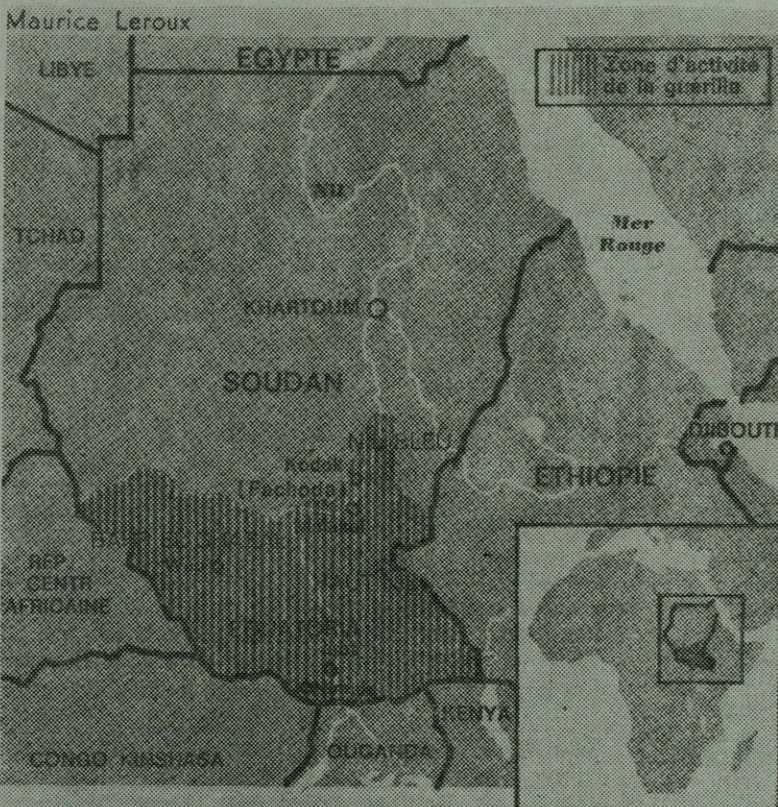
Gainera Sudaneko gobernuak askotan aurrelari fama izan dute eta hortaz baliatu dira bere «barne arazoetan» besteak ez sartzeko eskatzeko.

Bainan joera hori zerbait aldatzen ari da. Oraingo gobernu honek hegoaldekoen prolem akonponitzeko asmoa agertu du, bainan hegoaldekoak mesfidantzaz beteak daude. Izan ere aurreko gobernuak agindu zuten prolema hori konpontzea bainan azkeneko momentuan hitza ez zuten batere bete, ta, gainera, hegoaldekoak engainatzen salatu ziran.

Bestaldetik gaur egunean Ugandako ta Tanzaniako buruzagiek ezagutzen dute ba dela Sudanen hegoaldean prolema bat eta ez dagoela prolema horren aurrean begiak isterik.

Bainan ba da zerbait gehiago. Esan dugun bezala Sudaneko alderdi komunista sobietarren aldekoa da ta, beste zenbait lekutan gertatzen ari den bezala, orain txinoak hegoaldekoei laguntzen hasiak dira. Fenomenu bera ikusi dugu Biafran eta, sobietarrak eta amerikanoak deskuidatzen baldin badira, beste horrenbeste gerta ditek eguzkialde hurbilean palestinoen arazoarekin.

RIKARDO ARREGI

Sudanen mapa. Ilunago daude hegoaldekoen lurraldeak, gerrilleroek gehien lantzen dituztenak.

1958-gn. Abboud mariskalak Sudaneko parlamento-xistima akabatu zuen, hil zuen. Bainan ez zuen iraunpen handirik izan. Herria ez zegoen oso konforme nunbait eta 1964-gn. azaroaren 15-an Sudanen hiriburuaren kaleetan izan ziren manifestazioek desegin zuten mariskal horren ezarritako gobernara.

leek osatzen dutela oraingo gobernaritalka dirudi. Bainan, mesfidantza handi xamar bat behar dugu aurrelari etiketa horrekin, maiz ikusten baidira atzerri gaitako arazoen puntu batzuetan aurrelariak izatea eta etxean erabat kontserbadoreak eta zapaltzaileak.

Atzerri gaitan palestinoen arazoan planteatu dute jokabiderik nausiena bezala hauen borroka azken fineraino eustekotan.

Bainan barne-gaitan ere aurrelari izango ote diren edo, sinisten da. Gobernuaren buru egiten duena ezkerriartat dute gehienek. Era berean, gobernuaren hiru ministro komunista direlakoan dago jendea, eta egia dela dirudi. Sudaneko alderdi komunista eguzkialde hurbileko indartsuenetakoa dela ez da ahaztu behar. Bainan alderdi komunista hau sobietarren aldekoa da gero ikusiko dugunez.

Bere buruzag hau esan dute Sudaneko buruzagi berriei: «Gu ezkerriarrak gera, sozialistak bainan ez estremistak». Era guzietara buruzagi berriei eguzkialdeko Alemani komunista ezagutu dute eta beren lokarriak Nasser-en Arabiar Errepublikara Bateratuarekin sendotu egin dituzte.

ERREBOLTA BATEN SUSTRAIA

Sudanek bi alde ditu. Ipar aldean arabiarrek bizi dira. Hauek bederetzai milloi dira. Hegoaldean berriz lau milloi beltz bizi dira. Hauetatik zenbait kristautuak daude eta beldur dira iparrekoen imperialismoarekin. Ingelesak eta egiptioek Sudaneri askatasuna eman ziotenean hegoaldekoak ez ziran batere konforme. Izan ere estatu berria zentralista gisa antolatua zegoen eta beldur ziran, arrazoiarekin gainera geroago ikusi denez, iparrekoek hegoaldekoak menderatu nahiko ote zituzten.

POMPIDOU LEHENDAKARI

Kontserbadore bizkorrenak nahi zuten bezala Frantziak ba du lehendakari berri boteretsu bat Pompidouengan. Bigarren botu-aldi aurretik Pompidou Baionan izan zen eta, hemengo kasetetan irakurri dugunez, Patxi Alkortak euskal txapel bat erregalatu omen zion eta hortxe ikusi dugu Pompidouren fotografia txapel bat buruan duenarik. Folklorismo horren komentarioa errezegia den ezker isil nadin, bestela izango da norbait beti errazera jotzen dugula esango duena.

Pozik egon ditek Pompidou Ipar Euskal Herriarekin, Lehendabiziko botu-aldia ezkerroztik belezko sendoa eman baidio. Ados ez izan arren hortxe dago «erretlitate». Nola ez zen bada Pompidou jauna, Frantziaren buruzagietako bat, Baiona pozik etorriko hain leial zaizkion euskaldunei edo bertako biztanlei agurrik beroena eta eskerrik onena ematera?

Errealistei, «euskaltzale» diren errealistei noski, egia hau gogora eraziko nieke realismoaz mintzo direnean. Errealitatearen aldetik ez dugu esperantzarik eta, argi dago, errealista izatearen ondorioz garbiena Ipar Euskal Herrian Pompidouren aldekoa izatea da. Horrek bere logika ba du.

Egia da, behar bada, Pompidouren agindupean eskualdekatzeari buruz lege berrien bat prestatuko du Pariseko parlamentoak. Bainan galdegindakegu une hortan hain pompidoulista izateak zertarako balioko dion Ipar Euskal Herriari. Ekonomia arazoak konpontzeko? Deskuiduan, behar bada. Euskera salbatzeko? Ikusi ta sinistu. Departamendu ere ez diren lurralde batzuei nola egingo dizeke jaramon Parisen? Eskatuko ba lute gainera, bainan segurunean hori ere ez dute egingo.

Pompidou, beraz, zazpi urterako. Epe luzetxoarekin are ba da. Pompidouk, gainera, parlamentoan maioria duanez, hemendik lau urterarte trankil goberna dezake, ezezkoren beldutoan maioria duanez, hemendik lau urterarte trankil goberna dezake, ezezkoren beldurrik gabe. Hala, gertaerak hori ari dira erakusten, kaltegarria ere izan ditek maioria handiegia izatea, maiorian bertan sortzen baidira dibisioak eta borrokak.

Xistimrentzat beranentzat ere kaltegarria izan ditek maioria handiegi hori, oposizioari, konforme ez daudenei kalea besterik ez gelditzea protestak egiteko, gerta ditek eana delako. Ez dut esan nahi derrigorrean hori gertatuko denik, bainan litekeana da, orain dela gutxi berrilari famatu batek gogoratu erazi duen bezala. Horregatik saiatzen da Pompidou bera bere eustailen zabalera hedatzen, hots, ahal dituen gehienak integratzen.

TOMAS LEIARISTI

GUKELESA

Gipuzkoa'ko ta Nafarroa'ko esne onenakin gertatutako esneklak:

- Esne Pasturizatua
- Esne soilla (esterilizatua)
- Esne autsa
- Esne-galja
- Gurliña
- Yogur
- Batiduak

Igara auzoa - Apart. 213 - Urrut. 29060 (lau ari) — DONOSTIA

BAR - RESTAURANT

AURRERA

DONOSTIAN ZURE JATETXE BAKARRA

Urbleta kaleko 12'an
Urrut.: 12578 - 11528

DONOSTIA

ZENBAT BURU. AINBAT ABURU

G A I N T Z A

EZ GAUDE KONFORME

Orain aste gutxi gure herriari buruzko kronika bat azaldu zan Sagarka'k izenpetuta; baina idatzi zuan guziarekin ezin gindezke bat etorri.

Nun daude gure herrian amairu-amalau urtera arteko erdal-kultura besterik ez duten horiek? zer aditzen du Sagarka jaunak kulturaz?, berak eskolan ikasi duan hura? Barkatu bekit kultura hori baino askoz konplejoagoa dela esaten badiot, eta bidenabar «JAKIN» aldizkariaren aizken zenbakia aholkatuko nioke. (Kultura gaiari buruzkoa da ain zuzen ere). Sagarka'k hori guzia nik bezain ondo jakingo duela uste dut eta kultura-konzeptua gehienak erabiltzen duten eran hala-nahiez erabiliko zuela, baina argitasun hauek beti ere komenigarriak ohi dira.

Bestalde Sagarkak esaten zuena ez dugula ulertu iruditzen zait. Sagarka'k ez du inun esan kotxeak gaizki iruditzen zaizkionik (polita izango zan!); aurrerapena hortan bakarrik ez dagoela baizik. Hori, sinetsi bezait, Sagarka'k ean aurretik ere bagenekigun; betorkigu, luza bezaigu eskua, laguntzeko aibatuko gogorekin aurkitzen bada. Beste guzia hitz polita besterik ezta ta gaurko mundu honetan hitz txuriek aspertuak gaude.

EZBEHARRAK:

Aldi luze xamarra darama Elozei-ko Joxepa'k gaixo. Bere onera lenbailen etorriko al-da. Hori da guzian gogoa.

ESKOLA - UMEK:

Aurki irtengo dira hauek ere opor-aldiekin; aurrez, urteroko ohiturari jarraiki ibillaldi bat egiteko asmotan dira. «Castro-Urdiales»-eraño omen dijoaz aurtan. «Gure gazte-aron etzan horrelako komenentziarik izaten». Zorionak Arantxa Berasategi andereñoari bere lanagatik, ta oporrak ondo bifoazkio.

EMEN BASERRIAN:

Oraindik ere giza-eskubideaz mintzako dira; gibela badute zenbaitek alajafetan! Nik ezagutzen ditudan batzuek esku-artean dabilzkiten lanak bere bizkar balituzte, ikasiko luteke nundik hasi lanean. erromarren garaiko mirabetzaz mintzo gera, ta begien aurrean daukaguna ez degu ikusten. Batek gorputz guzia zaurituta daukanean, zauririk aundinetik hasten da sendatzen; besoa autsita geure burua arkitzen degunean ez gaitezen azkazalak pintatzetik hasi (konparazio txar bat besterik ez da hau).

Amalau ordu jai ta aste egiten dituanari (baserri lan astunean jakina) zer eska zenezakezu? Beste klase batekoak beharko genduen izan. Zapalduki inor bada hauek dira batez ere; hasi emendik, gaierantz zuek egin zenezakzen lanak ezberdintasunak gehitu besterik ez dituzte egingo. Honekin ez nituzke, noski, beste arloetan egiten diran lanak gutxietsi nahi. Ahal dezakeanaren eta behar duanaren araura bakoitzari.

URKI - tik

S O R A L U Z E

ZAR-SARIDUNEN EGUNA

Aurtan ere aurreko urteetan bezela. Zar-saridunen eguna ospatu da. Oso jaialdi polita egin zan eta zar-saridunak pozik geratu omen dira, batez ere, eman zayen aparta ta opariagatik.

Urtero bezela Kafai lantegia (SAPA) izan da eredu. Nai duten guziak urregorako antzeratu, erakus bide ona ematen ari da. Begira:

Bere langille izan diran zar-saridunen kostuak, bere gain jasotzen ditu ta erabaki orri eskerrak, egiten diran kostuak berdintzera etortzen dira.

Denok dakigu, ardangeletan eta salerosketa tokietan jartzen dituzten kuxetan oso gutxi batzen dala. Etzaio batere garrantzirik ematen

kutxatxo oieri, Tamalgarria, baño orrelaxe da.

Ia datorren urtean beste lantoki batzuek ere SAPA'k egiten duana antzeratzen duten ta orrela ez da izango larri ibilli bearrik.

Ezin genezake alde batera, utzi, erriko Bazkuntzak egin duten lana ta beren endakariak artzen dutena, zar-saridun guziei eparia serbitzea. Baño, ba daude beste bi lagun, bere gain sukalde-lana artu ta aparria gertatzen dutenak... ¡INAKI TA KAKUA! Oiek biok egiten duten lana egiteko, benetako maitasuna bear da izan lagun urkoarentzat. Gure txalorik beroenak, Bazkun, Lendakari... ta INAKI-RI TA KAKUA'RI, ¡JARRAI orrelaxe!

KARAKATE

E R R E N D E R I

«EREINTZA»-RI TXALO BEROAK!

Maltzurkeriz betetako norbaitek esango du: «Añarbe» ori, beti «Ereintza» goraltzen ari dekl.

Gu, edonor goraltzeko prest gaude, bai orixe. Baina nor gure errian «Ereintza»-k aibat lan egiten dunik euskal kultura edo kultura, soilki, alde?

Orain bertan ere, Marrakzi ta Margolaritza'ren Umetxoan II'gn. txapelketan lortu duen gurenda ez da nolanaikoa izan; erri guziak ao batez airtortzen du. Egizu kontu, irakurle, 450 umetxotik gora izan ziran txapelketa ortan parte artu zutenak. Ume talde ura zaitzen ere ba-zan antxe naiko lan!

Marrakziak guztitakoak dira, jakini; oso onak, onak eta bestelakoak, baina garrantziak guretzako norgeiagoko ortan parte arteak dauka.

Ara or, «Ereintza»-ren gurenda.

Marrakzi oiek aztertu ondoren, epaillarien erabakia onela izan da:

Sei urte bitartekoak: 1, Xabier Iriondo; 2, Peru Sainz; 3, Itziar Urkia; 4, Maria Esther Gutierrez; 5, Inigo Etxeberria; 6, Rafael Sainz; 7, Jose Luis Linazasoro.

Zazpitik amar urte bitartekoak: Luis Alberto Peñalba, Yon Bengoetxea, Itziar Ezeiza, Juan Inazio Etxebeste, Josetxo Portu, Paulo, Ezeiza, Manuel Arias.

Amaikatik amalau urte bitartekoak: Juan Enrike Bengoetxea, Jose Gomez, Juan Maria Erkizia, Luis Alberto Ruiz Jimenez, Bitoriano Dominguez, Nere Oyabide eta Maite Lekuona.

Lan denak Erriko-Etxe azpian jarriak daude eta bada makina bat jende ikustera dijoana.

Izendatu ditugun oiek guztiak, ill onen 23'an, Erriko Etxe'ko aurreko plazara arratsaldeko 7'etan aurkeztu bear dute eta or, auresku ondoren (San Juan bespera dala ez aazu) sariak banatuko zaikie.

Arrenbeste umetxo marrazkiak egiten, seriozki lanean, ikusita, izan zan solerosle bat gastutarako 500 pezeta eman zituen. Orrelago salerosle ta industri jabe asko bear ditu «Ereintza»-k lanean gogor jaraitzeko.

¡Zorionak gazteak; jarrai gogotsu lanean!

IKASTOLA'RI LAGUNTZA

Gure Erri-agintariak gizon portatu dira, aurtengo urte ontan Ikastola'ri zazpi milla duro ematea erabaki dute; jarraitzaileak izango al dituzte!

AÑARBE

GIPUZKOA

PASAI DONIBANE

BERRI LABURRAK

Ikastolako umetxoak ibillaldi polita egin dute bere andereñoekin. Gernikaruntz abiatu ziran, egun ederra igarotuz. An nabaitzen zan poza, alaitasuna ta... euskera.

Xanti Lazkano, Cantabria'ko Txirindulari Nazio-arte'ko (internacional) ibillaldian, Txapelkun gel-ditu zaigu.

Ar zak gure zorion beroena, Xanti!

San Antonio egunarekin erri inguruetako jaiak asi dira: Buenavista, Errera, Pasai S. Pedro, Errenderi ta abar.

Ill onen 24'an (Yon Bataiatzalen eguna), gure erriko «jai txikiak» ospatu ditugu.

Joandako igande batean Gipuzkoa'ko Gaxoen Anaitasuna (Fraternidad de Enfermos), Bonanza'ko elizan bildu ziran. Meza, Beizama'ko Aita Bonifazio'k eman zuen. Pasai, Errera, Lezo, Errenderi, Oiarzun ta Donosti'ko gaxok alkartu ziran.

Yola'n izan zuten bazkaria. Poza ta alaitasuna etzan falta.

EZKONTZAK

Gametxo-tar Enrike, erriko gazte zintzo ta jatorra ta Elizagirre-tar Rosa Mari, neskatilla atsegi ta xarmanta, betiko alkartu dira «baleko» erantzuna emanez, Jaungoikoaren ordezkariaren aurrean.

Zorion luze ta iraunkorra opa dizuegu!!

Bermeo'ko Eliz Nagusian, Erauskin-tar Juan Migel, ango neskatilla batekin. Benetako zoriona izan zate!

INALURRETA'K

ZUMARRAGA

PARROKIAREN EGUNA

Korpus Kristi egunean, gure erri eliz-barrutian ospatu degu. Eliz-nagusi eguna, Elizbarruan egin dan eskean, 57.175,40 pezeta batu dira. ¡Eskerrik asko!

ERIoTZA

Gure Jainko jaunak, gaixote luze eta zeken baten ondoren beregan deitu du, gure lagun on; Zuloaga eta Korta tar, Emeterio. Gizon argi eta gizaritekoa.

Bere gogoaren alde ospatu diran Elizkizunetan ikusi da, gure erri jatorrak dion maitasuna.

Agertzen diogu gure biotzeko naigabea bere alargun naigabetuari, eta bere Seme alabari. Laguntzen ditugu otoitzean.

JAIOTZA

Aizpuru tar, Pedro'ren emazte dan, Alberdi tar, Engrazi'k bizikiak izan ditu, Kristautzerakoan. Aitor Jose, eta Amaya Maria, izenakin jaso dituzte. Bere Aitona, Aizpuru tar, Tamos, eta Igartua tar, Dolores, amona izan dira Aitor Jose'ren aita puntako.

Amaya Maria'ak, eman nai dioten sinismenaren aitorle izan di-

A Z K O I T I

GAZTEEN BIGARREN BILERA NAGUSIA

Garagarrilla'k 11. Hunabarreko zortzirak. Ardandegiak gazte betherik. Batzuek ordulariari zearka begiratuaz, besteak irripar alaiakin beren poza adierazi nairik. An patxaraz lagunartean kontu-kontari, or txanpon batzuek atereaz edariak ordaintzeko asmotan ta nun-nai gazte multzo ugari.

Guziek bilera baten zai jarriak.

Zortzirak ta laurden. Iritxi da ordua. An biltzen gera Olimpia aretoan. Zerbait itxoin bear. Batzarra berandu xamar azten zaigu. Pixka batera gazte batzuek aurrez-aurre azaltzen zaizkigu. Guztiok urduri begiak ongi irikiaz beren mobimiento guztiak ongi aztertzen ditugilarik.

Ba da iritxi, erabaki ta jokabide, eginbear ta betebearren jakiteko irrika bizia.

Auzkeitalea asarre xamar agertu zitzaigun esanaz berriketetan ugari ta ekintzetan urri genbiltzala. Ta orrela dela aitortu biar.

Guztiok pentsaera ta jokabide berdinak izatea edo besteren askorekin ados egotea ezinezkoa da, esakerak ongi dionez «zenbat buru aibat aburu».

Batasuna egin bearrean, banakatzan ari ote geraneko susmoa det. Jeneralki jomuga ta elburu berdinen atzetik bagoaz zergaitik ez utzi berriketa txatxoai ta ezarri eskuak lanari?

Lendabiziko bileran gauzak garbi ez baziran azaldu ere, oraingoan zeatzago itzezinaz lortu dutelakoan nago denak ulertzea.

100 iritzi-azalgai jaso omen zituzten soil-soilik. Azkoiti'n 3.000 gazte bagoade neurri exkasean erantzun degu.

Iritziak bildu ondoren azalpen bat adierazi ziguten. Beren asmoak jakinarazi. Orrela oraingoan azken bilera izango zela, zeren urrena arpidunentzat dei berezi baten bidez ospatuko delako. Beraz guztiok arpidetzan sartu bear ordainduaz gastuei aurre emateko.

Ezin ukatu batzordeko gazteak, asmoa bururatu, bultzta ta aurrera atera zutenak obeki esateko, borondate onarekin ez dabilzanik. Beren gain lan beldurgarri astuna arturik or dabilz beren ekintzak emaitzik izango duten edo ez duten jakin gabe. Itxaropen aundiarrekin eldu zioten lanari ta gogotsu jarraitzen diote. Orain Azkoitiar gaztediaren laguntza bearrean arki-

tu, bere Aitona Alberdi tar, Domingo, eta Amona Legorburu tar, Maria.

Gure zorionik beroenak, Kristau berri auen guraso eta aiton amoneri.

SAGARA

Garagarrilla'ren 28'an arratseko 8'tan gure artean (Jainkoalagun) izango degu gure Gotzai agurgarria. Aldare nagusia sagaratu ondoren meza santua emango du.

Guztiz egokia izango da, agertzea gure naitasuna artzai onari, Elizkizun ontara agertuaz.

AZKARRAGA

tzen diranez ez al diegu or-konponik egingo. Gure eskuetan dagonen ta ziur ondoren onurakorrak ekarri dezaigulako jakingo al degu geren neurrian erantzuten.

Club ori antolatzea guztion eginbearra biurtu dezagula. Bilduaz asko iritxi dezakegu, sakabanatuaz deus ezer ez.

OSTIKOLARIEK

Gazte talde batek, kirol zaletasunak eraginda, txapelketa bat eratu du; joan zan ilaren 31'an izan zen asera.

Gauz oetako eragozpen geigirik ez dagoelako ekipo askotxo izenpetu dira ta ziur gaude txapelketa benetan interesgarri izanen dela.

Bestalde Azpeiti'n ere, inguruko zenbait pelotariak parte arturik, ospatzen dira eskuzko partidua.

Ara nola nabarmen azaltzen zaigun jolas ta kirol gauzetan gazteak erruz erantzuten dutela. Badiudi antolatzaileak ere estuasun ta zalaoartatik urrun, kirol aldetik jotzen dutela.

Gauzak orrela ez ote gera asperetzen guzia egin ematen zaigulako? Geren kabuz sortutako ekintzetan ez geraldako abiatzen? Lasaitasun bildurgarrian bizi geraldako?

NEURKETA

Euskal-basetxeetako baserritar zintzoak, asteko lan neketsu ta izerdi ugarien ondoren ongi merezitako alaitasunezko egun baten bila maiz inguratu oi dirae errietara ain gogoko zaizkieten jolas ta kirolak idi-apustu aizkolari, arrija-zotze... ikustera. Bide batez auzoko ta inguruko lagun baserritarrekin artu-emanak zabalduaz gizar-tean, patxaraz jan edanez, une egokiak igarotzekotan kezka baztertu ta-aztu-araziz.

Orrela milaka baserritar bildu ziran erri onetako pelota lekuan Endaifeta ta Murgil'en arteko neurketa zela bide.

Neurketa ondoren, oso lan egokiak egin zituzten egunkarietan irakurri al zenutenez, an or emen sakabanatu ziran, sabelak ala eskaitzen bait zien, bazkari onaren bila.

Ondo bazkaldu ondoren arratsean ere idi-apustu bat zelata bigarren aldiz inguratu ziran pelotalekura. Egun borobil bat txanponak erruz xantzeko... ta ongi eguna igarotzeko ere bai noski.

JESUSEN BIOTZAREN EGUNA

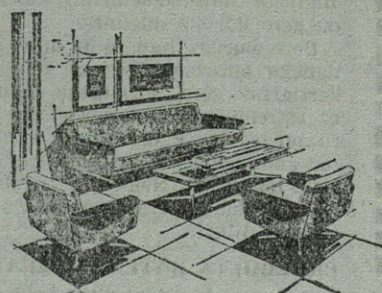
Garrantzizko egunak ba ditu eleizak urtean zear. Oso goitik ospatzen direnak.

Erriek ere ba dituzte beren gogoko edo joera bereziakin jarraitzen dituztenak Azkoitiarrok, gaste-gastetandikan erakutsi digutelako, badegu egun bat urteko santutegian berezi-berezia. Jesusen Biotzaren eguna da bera. Benetan errian sustaitua, errota, bait arkitzen dala egun au.

Urtero lez oiturari jarraituaz ta egunari dagokionez goi-goitik ospatzen alegindu gera. Ez noa orain azaleko eragin baten edo biotzen eraginaren oiarzun bat zenik aztertzea.

ORMOLAMENDI

ENTZUN!!!...Probintzi guziak!!!

ESKEINTZA BEREZIA
"TRESILLO EKINTZA"

Erosi oraintxe zure erredizak...

Amuebladora COMERCIAL HISPANIA

MORAZA, 3 TA 14'AN — DONOSTIA'n

SAN MARCIAL, 12 — IRUN'en

IKUSI "ERREDIZEN ERAKUSTEGI AUNDI AU"

Igande ta Jaietan ere, irikia 5'etatik 7'rak arte

MONDRAGOE

BERTSOLARIEN TXAPELKETA
MONDRAGOEN

Aspalditxo ontan ixillik geneuzkan gure Bertsolari apagarriak. Etzan TXAPELKETA otsik. Gauza guztiak bere giroa bear dute, eta ez arkitzen, nunbait, aspaldi ontan. Baiño, orratx, usterik gutxienean "Deba-ko ibai lurraldeetako Bertsolarien I-go TXAPELKETA" antolat digute Arrasate-ko gazte kementsuak. Beren buruasteak izan dituzte; baiño, jo ta ke, aurrera atara digute euren lana. Txukun eta egoki asko gainera. Mondragoe-ko "JUVENTUD DEPORTIVA" txalotari onek badu bere "Euskal yakintza saila" ere, eta DANOK izenakin kementsu ari zaigu lanean euskerari buruz. Beste lanak beste, ondo baiño obetoago dakite eurak gure euskal-yakintza saillean Bertsolariak ez dirala "txori-kaka"; euskeraren alde lana egiteko eta euskerari eusteko zenbaiten "filosofikeri eta politikakeriak" aña balio dutela oraindik. Eta orregatik ipiñi digute TXAPELKETA au. Gorrotxategi bertsolari jatorrak esan zigun egoki asko:

Pozek beterik emen
gera Arrasate-n,

euskera gaixoari
indarra ematen.

Poliki eta gogotsu erantzun zion jendeak jaialdi oni, batez ere bigarren igandean. Lenbiziko ekinaldia Garagarrillaren 8-an izan zan. Amar bertsolari aukeratu ziran: Azpillaga (Motriku-tik), Loyola (Mendaro-tik), Gorrotxategi eta Egileor (Osintxutik), Gabilondo (Antzuola-tik), Barrena (Araotzotik), Seguroa (Arantzazu-ko Praile), Letona (Mondragoe-tik), Iparragirre (Esgoriatza-tik) eta San Migel (Apozaga-tik).

Gaiak eta puntuak OLEA jaun bertso-egile pin eta zorrotzak gertatu zituan; berak dakian bezin gai polit eta egokiak gertatu ere. Mi-

krofonotik esaten eta aurkeztutzen, berriz, Iriondo jaun maixua jardun zan, leendik aín ezaguna deguna, batez ere Loyola-ko Irratitik ari duan lan txalogarriagatik.

Bertsolariak gogor jardun ziran emandako gaietan, al-zuanak al-zuanak al-zuana egiten. Danetarik bertsok izan ziran; baiño eder askorik ere kantatu zituzten. Entzuleak txalo bero ugariak jo ere bai pozik asko.

Epañ-maiean erabakiak emateko jaun aukeratu ziran: Olea, Ayerbe, Lazkano, Goikolea, Arzipreste jaun Iñarra eta Prantziskotarren buruzagi Garayalde. Eta epailari jaunak sei aukeratu zituzten onenak beze-la eta urrango igandean alkarrekin burrukatzeko. Aukeratu ziran: Azpillaga, Gorrotxategi, Egileor, Gabilondo, Seguroa prailea. Iparragirre.

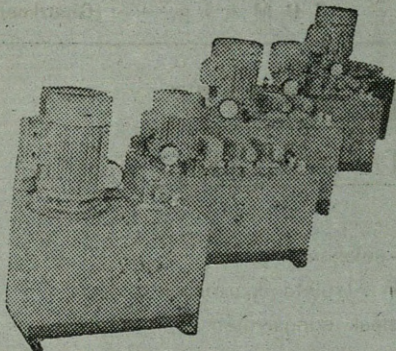
Amabostean berriro alkatutik, antxe erabaki zan TXAPELA norentzako izan. Seguroa praileak etortzerik etzuan izan, eta Barrena-k egin bear izan zuan ordezko. Sei bertsolariak an jardun ziran bi ordu luzeetan nork bertso obeak eta egokiagoak bota. Danak eman zizkiguten bertso eder asko. Baiño, azkenean, "Deba-ibai alderdiko bertsolarien I-go TXAPELKETA" ontan, Gorrotxategi argi bizkor yaioa izan genduan irabazle, TXAPELDUN. Bigarren Azpillaga... eta abar. Baiño, danontzako izan ziran sariak, Arrasate-ko euskalzale jator askok eman bai zituzten sariak eta laguntza: Caja Laboral Popular-ek, Santos Azkoaga-k, Markiegi-k, Muxibar-ek, Mendi-k, Mamesa-k...

Jaialdi eder xuxpergarria benetan. Jendeak ere oso ondo erantzun zuan eta txalotu. Zenbaitetik sinistu nai ez badu ere bakoitzak bere bide jakintsuenari jarrai bezaio oraindik bertsolariak ainbat jende biltzen duan, euskerazko jaialdi gutxi dirala. Zorionak eratzaille DANOK izeneko gartsuak egin dute lan ederragatik, batez ere lagun Goikolea bertsozale sutsu eta jatorrari.

ANTZI

OLI-UREZKO ERAIKINAK
Grupos de accionamiento
oleo-hidráulicos

OLIO-INDAR SAILLA
Departamento
HIDRAULICO

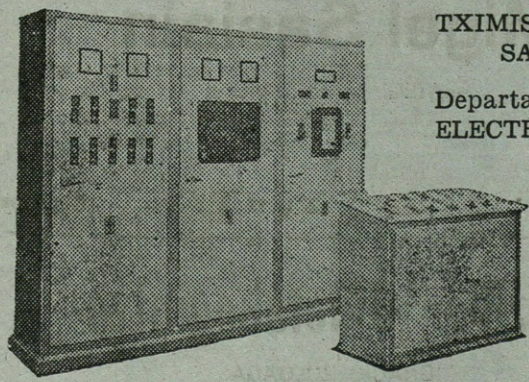

GARBE-LAHMEYER.
WUPPERTAL-
ALEMANIA'ko
Etxearen banaketa ta
teknika laguntza.

Goimendi - Automatismo

DONOSTIA (HERRERA)
Lantegi ta landolak: Jolastokieta
Urrut. 5.3840 (3 linea) ta 51860
ERAKUSKETA: P.º de Colón, 3-bis.
Urrut. 23456.

TXIMIST-INDAR
SAILLA

Departamento
ELECTRICIDAD

LANERAKO, BANAKETARAKO TA AGINTZEKO
TRESNAGINTZA
Aparatos de maniobra, distribución y control.

BIZKAIA

BILBO

«UMEZAINTZAK» BILBO-N

Bilbo-n euskal ikastolak dagoz eta zorionez gero ta gehiago. Eta orain, «umezaintzak» (guarderías infantiles) sortzen hasi dira.

Gaur ikusi dot lehenengoa. Ciudad Jardin-en dago, Jasokunde (Asuncion) parrokiaren, eta sortu barria da.

Hiru andereño (euren artean bi asistentia sozial titulodunak) dagoz: Itziar Uriarte, Rosa Maria Lopez eta Maria Luisa Garatea. Eta 28 ume, gazteena urtebete ta erdiko, ta zaharrena bost urtekoa.

Ederto antolatuta dago. Etxe modernua, leiho handiduna. Argia ta alai. Ondo apaindua, eta gaurko teknikak eskatuten daben aurreakuntza guztiekin.

Hilleroako kuota dira 200 pezeta, ume bakoitzagaitik.

Andereñoak pozik dagoz eta datorren kursorako handiagotu egingo dabe, 150 ume hartuteko. Orrezaz gainera, papalak egiten dagoz hantxe bertan ikastola bat zabaltzeko, legepean.

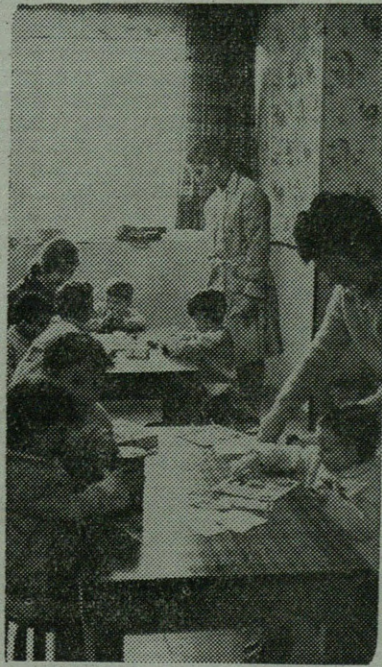
Han inguruan bizi bazara, irakurle, ta seme txikiak badaukazuz, baldu egiezu «Aize Errota» euskal umezaintzara.

Han, euskera polit bat ikasi ta ikaskizun egokiak eta ondo emonak eukiko dabez.

Goizean 9-tatik ordubetetara, ta arratsaldean 4-tatik zazpiterara,

zabalik dago ta joan zaitekeze ikusten. Merezki dau.

XABIER GERENO

«Aize Errota»-ko umezaintza, Bilbo-ko Ciudad Jardin-en. Hemen, euskera bide dala 150 ume, jakitun izatera helduko dira.

LEGORRETA

HERRIKO KALEAK

Jartzen enuen, denbora asko ez dala, herriko kaleak erabat ondaturik daudela. Hala ere, entzun dugu, nahiz albiste ofiziala ez izan, udara honean kalea berritzekotan dala Aiumentua.

Hontaz, ordea, pentsatu dezagun zerbait. Nahiz, telefonika lanean edo kamioiak herrian sartzen hasi aurretik, herriko kaleak berritze bat merezi, orain kaleak berritzearekin nahikoa izango ote da?

Uste dugu, Telefonikakoak bukatu dutela beren lana. Baina Kamioiak? Fabrikako baskulak edo transportisten irabazi eskaxak jarraitzen duan arte, kamioiak herrian sartuaz jarraituko dute. Arazo honen konponketa, ez dakit herriko edo probintziako agintarien gain dagoen. Dana dala, edo baskula beste nunbaiten jarri, edo transportistei irabazi gehiago ematen ez zaien bitartean (bigarren konponbide hau iruditzen zait egokiena), Legorreta-ko kaleen berritzeak ez du luzarorako baliorik izango, ez ta kaleetan galtzairua zabalduta ere!!

LEGORRETA-KO LANGILEDIA

Gure gaurko gizarte honetan zer dago ondo? Nere herrian gertatzen dan zerbait azaldu behar dizeut. Galdetzen dut: Nor da gaur Legorreta-n zortzi ordutik bakarrik bizi dan gizasemea? Lehen, batzuek behitatzat, zortzi ordukin ez zutela nahikoa eta, fabrikaren edo bere landolan ordu gehiago sartzen zituzten. Beste batzuek arrotzetan. Orain beste sail bat etxegintzan hasi dan orduak sartzen. Peontza batean, peontza bestean. Uste dut gizona ez dala osatzen milla ofizioetan sarturik, eta gaitzerdi bere gogoz ari danean, eta gaitzoso gaurko bizitza galestia beharturik, egunero, egunero, hamar, hamabi edo ordu gehiago sarturik. Hontaz bukatzeko, Oteiz-k bere liburuaren hasieran dakarrena ipiñiko dut: NOIZ ARTE?

GAZTEDI EGUNA

Agintariak bere baimena emanik, gazte batzuek egun hori prestatzen ari dira. Mezatako kantoreak, karrozak, soñua eta beren buruetatik irtengo diran zenbait festa-gai berri.

UDARA LEKUAK

Aurten lehenengo aldiz, gure herrian ere jendea ari da gurasoak beren haurrak Udara-Lekuetara bidali ditzaten. Gertakizun ederra da benetan, haur eta gaztetxoek bai buruz eta bai gorputzez egingo dien onagatik. Aurten lehenengo aldia da eta pauso ona izan behar du beste urtetarako, zeren oso atzeraturik bai gabiltz gai horretan.

IKASTOLA

Esan dezakegu aurten gari urtea dala. Gure herriko Parroki-Ikastolak legalizatzea lortu berri du, agintariak bidali dioten idazki batean agertzen dan bezala. Beraz datorren ikastaroa lasaia go hasiko ote da.

MUTIL-ZAHAR

ETXEKO-ANDRE: IRAUN ARAZI ZURE
ARROPEI ONOKO JABOI ONEKIN:

JABON LAGARTO

Zure garbiketa makinaz egiten ba'ezu
ATOMIZADO LAGARTO — jaboia erabilli beti
Eskuz ba'zabiltz, LAGARTO — jaboia bear dezu erosi

JABON LAGARTO, garbiketarako jaboi bakarra
Etxeko-andrearentzat neskamerik egokiena,

¡JABON LAGARTO!

EA

TESTAMENTU ZAARREKO
ITXASALDEA

Itxastarren erria da Ea ta itxas bizia galdu egin eban.

Bere itxastarrak «merkanteta-koak» dira: kapitana, pilotoak, «maordomuak», eta abar.

Ea'n jaito ta Phillipinas'en iltan ei ziran len eatarrak. Esakerak.

Arrantzarako bizirik ez dauka. Ontzi edo txaluparik ez.

Bere portu txikia ondarez bete zan. Ta «portu-solo», «portu-ondo» eta beste tokiak etxex bete.

Eatar gazteak Bilbon eta ingurutan lan egiten dabe. Udaran ezin aaztu izaten dabe Earik. Bilbotar famili askok be erri atsegin, egoki ta konpromisu gabeko lez biltzen dabe udarako.

Besterik ez.

Langintzarik ez dago, urte asko ez dirala jasotako papelera bat ezik.

Neguan euskera geiago entzuten da ta udaran erdera gelago.

Mendi artean, errekarate estu baten itxasora urten ezin da lez, ittota lez dago Ea. Lekeitio ta Elantxoberen artean ipastertarren baimenez. Egokiago da esatea, Otoyto ta Ogoñoren bitartean daga.

Egaletan, mendietan, aizetsu-aizetsu, Natxitua ta Bedaru, biak Ea'ko auzuak.

Leenago Natxitua izan zan erri buru ta Ea auzune. Gaur Ea da erri buru ta besteak auzo.

Lau parroki daukaz. Natxitun bat eta Bedarun bestea, bakoitza bere serbitzariekaz. Erri buruan, Ean bertan, eun metroren barruan, parroki bi. Abade bakar bat biltzako. Baiña San Juangoak Sanjuandar dira ta Jesuskoak yesustar. Eta etxe askotan gizona Sanjuandarra da ta andrea Jesustarra, ta kanposantu baten lurperatu arren, eleizkizuna bakoitzarenean nai izaten dabe. Gogoan euki bear da, aldi baten San Joan parrokia Natxituren menpean egon zala eta Jesus'koa Erefio'ren menpean.

Urte asko ez dirala, «Lagun etxea» izenagaz, zaar eta premiadunentzako etxe eder eta dotore bat jaso ta zabaldu eben, erriko seme ongille baten laguntzagaz. Bertarako zaarrik edo premiadunik ezin biltatuta ibilli ziran zabaldu bear zanean.

Jakin bear da Ean, egunerokorik geienak, periodikurik geienak, «bolsa»-ko orria irakurteko artzen dirala. Eta bertan neguan gelditzen diran zaarrik, itxasotetan dabilzan senedeei edo erbestean bizi diranei, «Altos Hornos», «Iberduero», «Naviera» edo «Telefonikak» ze gorakada edo ze berakada egin daben jakin eraziten beteten dituez karta asko.

Orixé da Ea.

Baiña parkatu. Eak ba dauka beste arrotasun bat, olgeta-benetan bertakoak botaten dakiena. Salmotako zati bat eurentzako artuta dauke. «...in aeternum fundasti Ea». Au da, Jaunak bere betikotasunean sortu ebala Ea.

Ori, edozeñientzat be, nortasuna litzake.

A. ZUBIKARAI

Bodegón

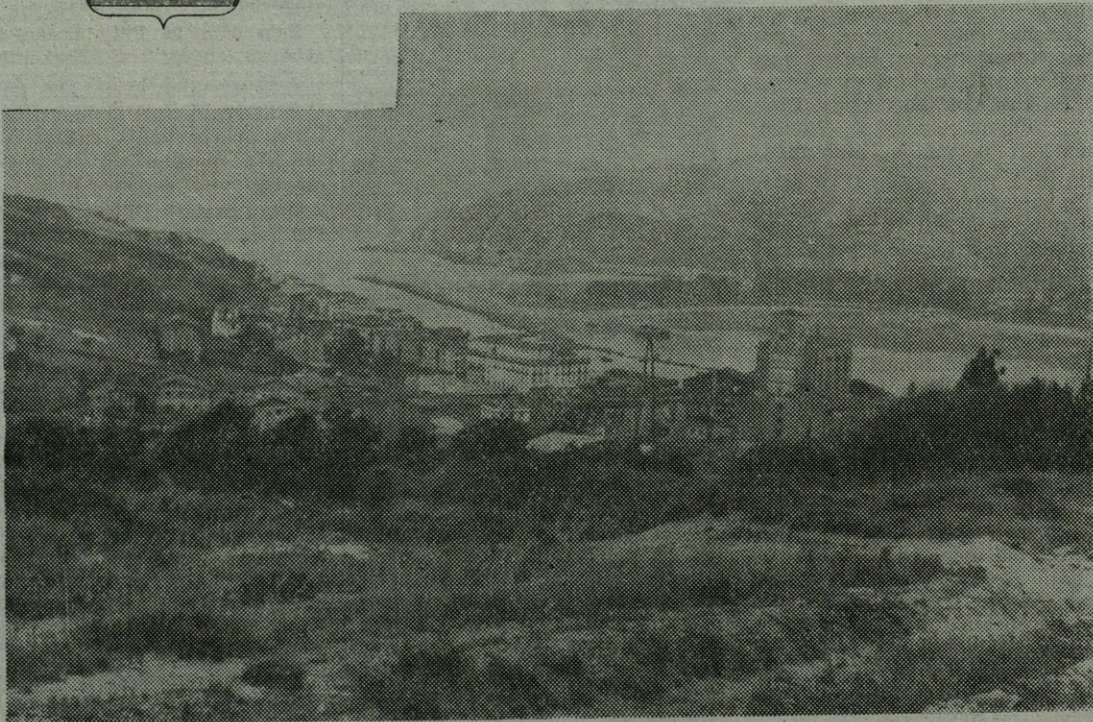
Alejandro

Alejandro'ren Bodega dago Donosti'ko txoko baten, bein ezagutzen dutenak zintzo dakite aruntz joaten. Nai dan aukera ba'ezu beti jaten bezela edaten, oberik ezin arki ditek merke ta ondo ematen.

Fermín Calbetón, 4
DONOSTIA

Z U M A I A

URRATS BAT ATZERA

Azken urteetan ba-zirudin Zumaia'ko gaztedia herri-kontzientzi bat hartzen ari zan neurrian, euskal-kulturaren bideetatik gero ta gogotsuago sartzen ari zala. Aurrerapen bat nabari zan urtetik urtera, eta horrela igaz, S. C. A. Z., Luistar eta O.A.R.G.U.I.'ren artean, batzuetan bakarka eta besteetan alkar-tuta, lan polita egin zutela ezin ukatu.

Euskal-alfabetatzea zala, edo itzaldiak, kultura asteak, jaialdiak, Beobide'ri omenaldia, erakusketak, t. a., gure kulturarentzat urte aberatsa izan zan eta etorkizunari ere itxaropenez begiratu arazten zigun.

Zoritarrez ezin esan itxaropen hura egi bihurtu danik. Joan zan udaratik beste urte bat igaro da, baña urte hontan ez da aurrerapenik izan, atzerakada baizik. Igazko ekintza guztietatik bat bakarri ere etzaio jarraipenik eman. Lanean ari ziran taldeak lo-zorroan erori eta berriz esnatzeko kemenik gabe gelditu dirala dirudi.

Ba-dakigu, ondo jakin ere, gaurko egoera eta lehengo ez dirala berdiñak eta orain askoz eragozpen gehiago arkitzen ditugula. Baña horrek justifikatzen ote du guztia bertan behera utzi eta lasai gelditzea? Ez ote ditugu gure zabarkeria eta erantzukitu nahi eza oso errex estaltzen, ezer egiterik ez dagola esanda?

Gure hitzkuntza ta kulturaren alde lan egin nahi ba-degu, alde aurretik dakigu, oso gixajoak ez bagera, laguntza baño oztopoa gehiago arkituko degula. Baña ekintza batzuek ezin ba-dira beste batzuek egiñaz, era batera ezin bada bestera lan egiñaz, gure bideari jarraitu beharra daukagu.

Gañera ez gaitzen ahaztu gazteak saiatzen ez ba-gera beste oñorengandik ezer gutxi espero dezakegula arlo hontan Zumaia'n. Hor daukagu adibidez Guraso Elkartea ta bere «Aita-Mari» antzokia. Zertarako? Antzerkirik ezin da egin. Euskal jaialdiak eratzeko maimena lortzeko dana da eragozpena, zailtasuna, oztopoa... baña, hori bai, atzeritar folkloreri guztiak ateak irikita dauzkate «Aita Mari'n». Zer ajola dio euskal-ableslariak baimenik ez lortzea? Hoi en ordez «Las Invasoras» etorri zaizkigu izterrak erakustera eta danok zoriontsu. Gañera dirua uzten omen dute...

Baña besteak beste, joan dan urtean euskal-kulturak atzera egin badu gure herrian, danok gera hortan errudun. Bildurrak eta lasakeriak alde batera utzi eta hasi gaitzen berriro lanean, Zumaia'k oraindik duan euskal-giroa behin betirako galdu ez dezan gure ajolagabekeriagatik.

ARISTEGI

Diesel Beal Motorrak

4 HP'tik 54'RAIÑOKOAK, 1-2-3 ta 4 ZILINDROTAN
Industri ta itxasontzien laguntzaileentzako aukerakoak

Urrutizkiña: 861279

— Z U M A I A —

Mujika
Aizpak
MERTZERIA

JOSTUNENTZAKO GAIK

Z U M A I A (Gipuzkoa)

URANGA'REN

ZORRO TA OIÑETAKOAK

Z U M A I A (Gipuzkoa)

"Etxave IV"

JATETXEA

Euskal-sukaldea
Urrutizkiña 861196

Z U M A I A

Bar
Aguinagalde

FRANZISKO GOROSTIDI

Z U M A I A

Torreaga S. L.

SUTEGI - LANTEGIAK KALDERUGINTZA

★

Z U M A I A

Auto Servicio **PEÑA**

(BERIBIL - SERBITZUA)

BERIBILLAK GIDARI GABE, GARBIKETA TA KOIPETZEA

Avda. Juan Belmonte

Urrutizkiña: 861321

— Z U M A I A —

"Altzibar Estalkiak"

NOLANAIKO OIALKI KONPONKETA

KAMIOIETAKO TOLDO-KONPONKETA

Lantegia: Bilbo'rako bitxabalean

— Z U M A I A —

BAR GOIKO

MOKAU GOXOEK

ARRAIA TA ARAGI ERREA

Urrutizkiña: 861391

Z U M A I A — (Gipuzkoa)

TALAIPE

BAR ETA JATETXEA

Euskal - sukaldeko janak

Itxas-gaxikiak - Txuleta apartekuak

Izokikumeak txingarretan

Caja Laboral Popular

ERRITAR LANKIDE KUTXA

Urrutizkiña: 861371

Z U M A I A

(Gipuzkoa)

Migel Sasiain

ARATEGI TA TXERRIKIAK

Z U M A I A — (Gipuzkoa)

Altzibar Oiñetakogintza

IGNACIO ZULOAGA

Z U M A I A — (Gipuzkoa)

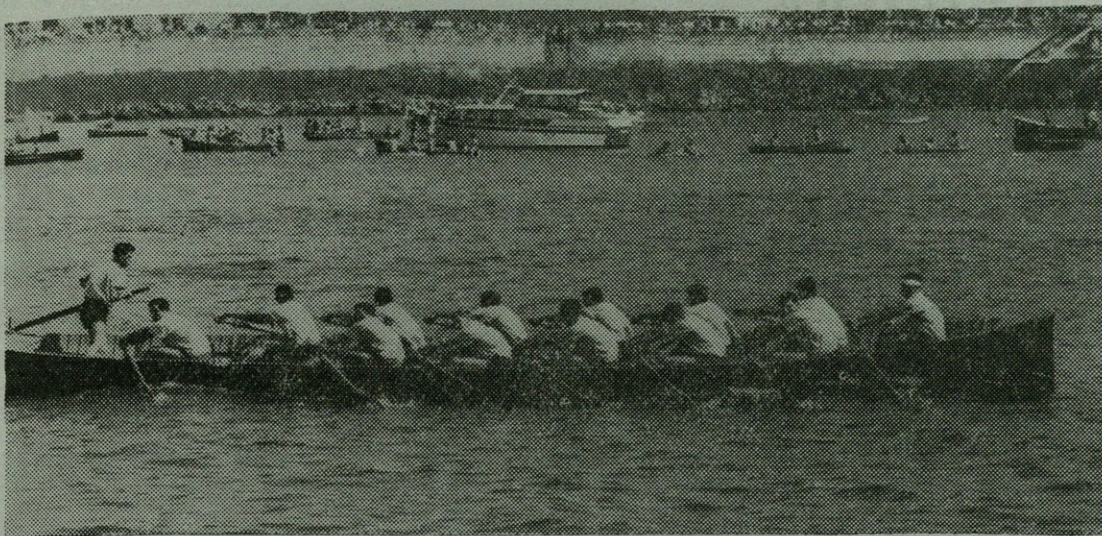
Sorasu Etxea

— 1880'GARREN URTEAN IRIKIA —

Urrutizkiña: 861053

Z U M A I A

Z U M A I A

“CAÑIZAL”

Noiz eta nola etorri zan ez dakit. Jende artean agertu zala bakarrik, beti hemengotxea izan balitz bezela, txikiteo giroan bat gehiago sartzen dan hoietakoa, nor dan ifiori kontu eman beharrik gabe. Urte-etan aurreratua egon arren, bere bihotza gazte irauten duan eta konformismoak menderatu ez duan hoietakoa. Ondo idazten zuan gañera eta etzuan denborarik galtzen hillargiaz hitzegiten. Konturatzeko astirik gabe bada herriko muninean itsatsia zegoen erdal abizen bireko suskaldun jator hura. Elbatarra zan eta berekin zera-

mazkian han jasotako gatza eta lagunarterako duten joera bizia. Berak zionez Eibar-ek izan zituan urte on haietan hezitakoa eta ezagun zuan, batezere gizarteari buruz zeukan ikuskizun zabalean eta elkarriketarako ezkeintzen zuan bihotz irikian. Pentsakera ezberdiñak etziran traba danen lagun izateko. Behar zanean eztena zorrotza erabiltzen zuan okerrak astintzeko, eta indarrak neurtu ere bai ifiorik gizarajotzat ez jotzeko, baina bihotza biguna zuan eta prest zegoen beti arpegi illunak alaitzeko. Ezin uka haize berritze bat izan zala gu-

re herriaren ito-giroan gizon haren jokaera. Batzuek, gau-txoriak izan ohi duten fama txarra ezartzen zioten, baina bere lanarik bikainak illuntzean egiten zituan txikiteoa justifikatuaz, orduan artzen baizion herriari bere pultsoa, gero goizean argitara emanaz ausarditsu idatziaz eta gainezka zeukan sentimendua agertuz. Humore fiñez estaliaz edo ziri biziaz sartuaz aidatuko zituan herriko gauz illunak baina beti eragille eta itxaropentsu eta sekulan ere ez lur jota edo ezezko. Denbora luzean irauten ez bazuan ere batzuetan

bere onetik ateratzen zan eta dea-darrak ere egiten zituan, batezere kezka apur bat genduan gazteen artean huskeriak sortzen dituan hasarraldiak sematzen zituanean. Alderdi batekoak eta bestekoak beregana jotzen genduan bere iritzia gureganatu nahiean bainan orduan zorrotz jaurtitzen zigun «ni eibartarra naiz!» esan hura, eibartarrak huskeri hoiekin ez dutela denborarik galtzen adierazi nahiean. Gure ekintzak ondo ateratzen etziralako edo oztupo gehiegi ipintzen zizkigutelako, sarritan ohi giñan animoz lur jota eta orduan kemen biziz SURSUM CORDA! deadar egiten zuan. Gu ahoa zabalik gelditzen giñan berari begira ateraldia- ren esan nahia ulertu ezinik, elizak ez bai zigun oraindik euskeraz esan, deadar horren albiste itxaropengarria. Azkenerraino lanean jardun zuan Herriar batzuek alperizat bazeukaten ere. Berak ain maite zuan maiatzaren aurrena zan, Pio XII garrenak bataiatu berri zuan eguna. Hil baino hiru ordu lehenago gazte artean zegoen,

beti bezela eraginaz, bainan ezagun zuan ondo etzegoea. Ixil-ixilik eta bakarrik hil zan... Jende asko bere hiletan. Bere nahia beteaz, herriak abestutako meza... Mal-koak gazteen begietan...

San Juan eta San Pedro jaiak hurreratzen ziranean sekulako bizi aldia izaten zuanez, esan nahi nizkioke hemengo berri batzuek berari... Joan ziñanetik gauz asko gertatu dira gure herrian. Batzuek samingarriak eta beste batzuek pozgarriak, beti bezela. Zure beharra sumatzen degu lehengo eta oraingoen konpondu ezin honetan, baita ere garai honek eskatzen dizkigun benetako alkarrizketetan... Ezagutu ditugu XXIII'garren Juan eta Luther King harrigarriak. Nola erabiliko ote zenitun zuk gizon hoien pentsakera maitagarriak...! Zu bezela joanak dira eta elkarren berri jakingo dezute onezker... Gutaz ez ahaztu eta arren bidali zuen kemena gure herri hau sartu dedin arrasto argitsu hoietan barrera.

MANUEL AIZPURUA

Zumaia'ko ur-kirolak

Euskalerrian, edozein luraldetan bezela, kirola bizibidetik sortua degu. Garai batean gure arrantzaleak ontzi edo triñau haundietan joaten ziran itxas-lanetara; koi-aldean hamairu gizon joan ohi ziran arraunean eta behe-aldean lanerako sare eta tresnak eramaten zituzten. Hortikan sortu ziran txapelketak.

Zumaiarrak lehenbiziko estropada Bilbo'n izan zuten, eta lehen-biziko irtera hortan, bai nagusi atera ere beren txandan. Orduko oroi-garri diran bertsoak ezagutzen ditugu; hona hemen muestatxo bat:

Bilbo'n izan zan estropako
egun aren ziramena
Vixente Tximo'k txopa gañian
ala dantzatu zubena

Zumaia'kuak eldu ziraden
beren txandan aurrena
erakutsirik an ziranari
erri ontako trebena

Gero 1951 urtean bateletan Madrid'en Espaini'ko txapelketa irabazi zuten. 1953 eta 1954'etan kontxan aurrera xamar ibili zan Zumaia'ko triñaua, Orio eta Sanjuandarrak ibili zituzten beren estualdiak.

Gaur Zumaia'n edozein ordutan ikusiko dezu kai ondoan aruntz eta onuntz zenbait gazte piraguetan. Gazte kladrilla bateri zor dio-gazte artean nabaitzen degun piraguetarako joera. «Itxas-gain» izeneko alkarte bat bere gisara sortua dute. Azkeneko bi urte haue-tan oso lan polita egin dute, han eta hemen eratu diran saioetan, bai Santander, Madrid, Zaragoza'n eta bai Euskalerriko txapelketa asko irabaziaz. Hemen gurea bezela aitatuko nuke kirol honetaz Arrua'n sortu dan elkarte ere. Hasiera samingarria izan badu ere Joxe gazteak bere bizia galduaz (G. B.), bere lagunak aurrera jarraitzeko asmoetan ikusten ditugu.

Baina gure arraunerako egoera ikustean, ezin baztertu nezake beste bosteko talde bat; beren eskuz, alajaña. «ZERUKO ARGIA» batela egin eta zenbat izerdi bota ote dute gure hibaian! Gazte talde hau ez ote da izan arraunerako sua gure artean gehienbat piztu duena? Nere eskerrik beroenak agertu nahi dizuet horri honetatik.

Itxa' ertzekoa ez danak, ez daki herri bat berotzeko triñau batek duan indarra, hasi san Pedro ingurutik eta agorraren hasiera arte illuntzeko zortzi t'erdi inguruan, ikustekoa izaen da hamalau gazte hauen saio bikaina, beren arraunketa luzeak hibaiko urak eta itxaso-ko olatuak bi puska eginaz.

Ontzi hau antolatzen duan elkarte «Aita Mari» da; joan zan urtean hasi zan lanean, azkenengo hamalau urteetako utunea beteaz. Donostiago estropetan lehenengo urtea izateko paper polito egin zuten igaz, eta aurtan ere itxaropen handiak jarrita daude gure gazteetan eta ontzi-buruan (Arraunlariak Zumaia'ko ballarakoak dira: Oikia, Itziar, Arrua, Artadi... ontzi-buru Miralles dutelarik).

Kirola, gizona egiteko bitarteko bat da, gizonak dituan limiteak zabaltzeko, kirolak laguntzen baidio muga hoiek aldatzen eta bere nortasuna beti girago jartzen. Gizonaren heziketarako deportea bitarteko on bat izan ditekete eta Zumaiako arran-kiroletarako zaletasuna ere, era hortan erabiltzen alegindu behar degu. J. I. A.

SOBERANO

Ai... ta alako
gizonentzat,
ala ere!

RASGO SHI

GONZALEZ BYASS

BAI, EDARI APARTAI

Zubia Opildegia

FUEROEN ENPARANTZAN

Z U M A I A — (Gipuzkoa)

[Saltoki San Pedro]
Kooperatiba

Z U M A I A — (Gipuzkoa)

LASARTE

Lasarte'ko «LANDER» Ikastzaindia

Lasarte'ko erriak, asmo eder bat burutu du zoriez: LANDER AKADEMIA, alegia. Akademi edo Ikastzaindi onek azkenengo bi urte auetan mesede aundia ekarri dio gure erriari. Mesede ori, ezta alderdi batetik bakarrik zabaldu; alde askotatik baizik. Esan dezagun zerbait, laburkiro bada ere.

Aurreneko premia, **Aurrentzakako Ikastolak** antolatzea genduan. Lasarte'ko erri barruan, ezaigenduan erreztaun aundirik gure aurrak eskolatzeko. Ala kontuak, Donosti'ko Aurrezki Kutxa Munizipalaren laguntzari esker, 1966'garren urtean, 50 aurrekin asiera eman genion, AUR TXIKIEN IKASTOLA'ri, 50 nexka-mutikorekin. Bi andereño irakasle inguratu genituan ortarako.

1967-1968'garren urtetako ikasaldian, 3, 4 ta bost urteko 95 aurrekin asi giñan gure erakusketa. Auentzako iru irakasle bereziki, gaurko erakus-bideetan ikasak aukeratu ditugu. Erakusbide guziak alik eta aurretuenak eskeiniñaz, lenengo aldi ontan, aurraren nortasuna eratzten eta osatzen izan degu alegiñik aundiena.

Irakaskintza, gaiñera, lenbizi euskeraz eskeintzen da, ta azkenengo urteetan, erderaz erakusten zale. Onela, batxilleratoko ikasaldietarako ondo prestatuak ateratzen dira.

Beste alde ederra, **gurasoeekin** aldizka izaten ditugun **elkar-izketak** dira. Oraingo ikasbideak, lengoen alderantzikoak baitira, gurasoak nastuta gelditzen dira lenengo ikusaldian. Guk oraingo bide berri aukeratuak adierazten dizkiegu aurren guraso auei. Ortarako gai oietan aituak diran izlariak inguratzen ditugu. Bide batez, irakasle ta gurasoen artean, elkarren ezaguera ta batasuna sortzen degu. Era ontan, ikastolako lana, etxetako lanarekin sendotzen eta osatzen da.

Ba-degu, lengo baratzean antolatua, **Aurren-Jostaketa Lekua** ere. An ikusiko dituzu zinbulu-zanbuluko apailuak eta beste txikientzako jostaketa-gailluak.

Alfabetatze-lana ere, egitekotan genduan. Ortan ari dan taldeaz gain, bigarren talde bat egin degu beste eskoletan dabilztan aurrentzak. Auek, beren eskoletan bukatuta gero, gure ontara etortzen dira, astein bi aldiz, orduterdiko eskola artzera. Onela, irakurtzen eta idazten ikasten dute. Gabaz, beste taldea biltzen da. Auek gure euskera sustraiz ikasten saiatzen dira ta ikasle aziagoak ditugu.

Lan auek guziak, 1968-1969'garren ikasaldian bere bidez indartuaz dijoaz.

Beste lan-sail ederra, GABEKO AKADEMIA izan da. Ezaigenduan Lasarte'n Erdi-Irakaskintzarik, ez Bizibideko erakuspenik. IKASZAINDI ori zabaldu aurretik, galdekizunak egin ziran lantegi guzietan eta erantzunak ikusi ta gero, premirik aundieneko irakaskintza erabaki zan. Onela eratu ziran «delineante, mekaniku ta elektromekanikuentzako» ikas-aldiak.

Norberto Rozas, Manuel Larrañaga, Luis Iribar eta Jesus Artetxe, gai auetan ikasiak aukeratu ditugu irakasle. Egunero, bi orduko irakaskintza ematen da. Astero, zeatzago esateko, 25 ikas-ordu eskeintzen dira gure ikas-tzaindian. Auetatik zortzi beren lanmaillan gorago igo dira, gure ikastetxeari eskerrak. Eta gaiñera, Ernani'ko Ikastetxean, emengo ikas-aldiak ontzat eman go dira, langille auek, examiñatu ta lege beren tituluak jar ditzaten.

Ezta ortan agortu gure LANDER IKAS-TZAINDIAREN LANA. Or ditugu Parrokiko Langelak, gure etxean sartuta. Or ere, **aur atzeratuentzako** ikas-saioak. Or, «Santa Barbara» izeneko **mendi-zaleen elkarte**a. Txistu-joiñeen irakaskintza. **Dantzariena**. Santa Ageda taldeak. **Eusdiskoteka** ta abar eta abar...

Olentzero, Txalaparta, abesti ta zer ez?... **Liburategia** ugaltzen ari da. Alde guzietatik, beraz, gure LANDER AKADEMIK, egundoko erakutsi ona ematen die euskalerriko erri guziei.

Auek denak kontuan artuta, 500 bat aur eta gazte izango dira, ekintza eder onetan sartuak. Kirolak eta Euskalerriko Jakintzak, or arkitu dute, gure jendea gaitzeko lekuri egokiena.

Ezer etzagoen erri batean sortzeko, ba da zerbait. LASARTE, ekintza oni eskerrak, gure errien aurrekaldean dijoa, ta lasartearrak, beren bizibide ta ikaskintzetan, aukera berriak izango dituzte emendik aurrera.

Sanpedroak gaiñean ditugu. Egun oietan, tabernazuloko ta kaletako zarata ta zurruta nagusi izan ez dedin, gure artean sortu diran beste erakusbide auek goan artu ditzagun.

LASARTE'k erakutsi digu bidea. Euskalerrian orrela ko lanbideak indartzen eta osatzen asten bagera, gero ko gure etorkizuna, askoz argiagoa izando da.

BERRI1ZALE

Antxon

ERLOJU TA BITXITEGIA

Estación, 16
Urrutizkiña: 97 0 54
LASARTE

“JARDILIN”

EMAKUMEENTZAKO EUNDEGI BEREZIA.
AURREN MODA-GAIK.

Kale Nagusia, 5

LASARTE

Urrut.: 97694

(Gipuzkoa)

“VIÑA DEL MAR”

AKEITETXE ONEK BERE LAGUNAK

«SANPEDROTAN» AGURTZEN DITU

San Migel Ibiltokia

(Gipuzkoa)

LASARTE

“AZPEITIA” Erredizak

Aukera aundiko muebleak, gelak eta etxe-apaintze-ko tresna guziak eskuratuko dituzu gure dendan.

Estación, 29

LASARTE

Urrut.: 97702

(Gipuzkoa)

ESPAÑIAR-AMERIKAR DIRU ETXEAREKIN ELKARTUTAKO

ETXE NAGUSIA: Avda. España. 19 — DONOSTIA

DONOSTIA'KO AUZO-DIRU-ETXEAK:

Amara'ko Auzoan — Avda. Sancho el Sabio, 31-33.
Antiguo'ko Auzoan — Matía, 58.
Azkuene-Trintxerpe'n — Azkuene, 3.
Egia'ko — Egia, 3.
Cros'ko Auzoan — General Primo de Rivera, 19.

DIRU-ETXE MORROIK GIPUZKO A'KO ERRIRIK NAGUSIENETAN.

ESPAÑIA'KO DIRU-ETXEAK 5.003 ZENBAKIZ LEGETUA.

LASARTE'ko Diru-Etxe Morroia

“GURE ETXEA”

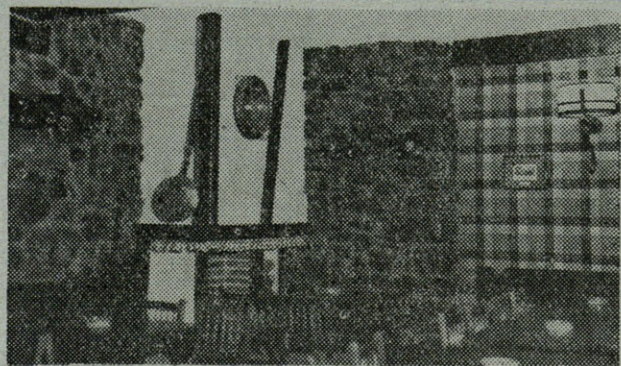
Ikusten dutenak, arrituta gelditzen dira. Etxe berri onek, bere ardo, akeita, sukalde ta toki ezin obeak eskeintzen dizkizute.

G. Mola, 25

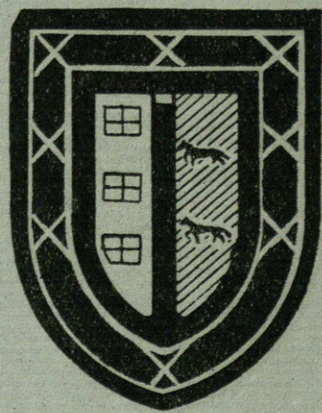
LASARTE

Urrutizk.: 97029

(Gipuzkoa)

L A S A R T E

“URKOLA,”

ARDOTEGIA TA AKEITA - ETXEA

Txurruka, 11

Urrutizkiña 97009

— L A S A R T E —

“BIONA” ARRANDEGIA

ARRAI BIXI-BIXI TA BERE BIZIKOAK.
ANGULA ETA ITXASOKO ARRAI GUZIEN AUKERA.

Estación, 31

L A S A R T E

Urrut.: 97084

(Gipuzkoa)

“Iparragirre” Oskitegia

Oñitako-denda. Zapata, zapatilla'ta oñetako guzien konponketa.
Gure denda ikusita, aukerarik ederrena arkituko dezu.

Estación, 31

L A S A R T E

Urrut.: 97799

(Gipuzkoa)

Argi-Indar «Arregi»

ARGI-INDARRAREN KONPONKETAK
ETXKO TXIMIST-INDAR TRESNAK ETA ABAR...

Kale Nagusia

Eusko-Loren Etxea

Urrutizkiña: 97089

— L A S A R T E —

AIRZULF, S. L.

«SULF-INUZ» LANBIDEA

Carretera General Oria

L A S A R T E

Urrut.: 97145

(Gipuzkoa)

“BERNAROITA”

Zure neurriko jertseyak eta emakume, naiz neskak, naiz mutillentzako jantzi era askotakoak. Zatoz eta aukera itzazu.

Goiko Kalean

L A S A R T E

(Gipuzkoa)

Martin “Koxkote”

Orain hurogei urteko lasartearrak, beti gogoratu oi-dira, SAN PEDRO JALETAN, bertako seme xebeenetako bat zan MARTIN «KOXKOTE» zanaz. Izan ere (bere kasako kantu, oi ta dantza-txoruekin, errikide guziak pestarako alaitzen zekiña baizan lasartaer xebe uran.

Etzan lanerako jaioa, baiña, bere errikideai par-eragiteko, bazuan inoixente-saltxa apartekoa. Martin zuan, bataiko —izena, eta Abalia, jatorrizko abizena; «Koxkote», izen-goitia.

Seme bakarra izanik, bere aita ta ama beartsuekin Bikario-Etxe osteko biztoki txar batean bizi izan zan, gurasoak bizi izan ziran bitartean, bere aita «KOXKOTE ZARRA» deitzen genionak «Aita Gurea» erreztatuz aterik-ate biltzan zitun bixentimokuekin irurak mantentzen zirala.

Aita, ala semea, ardo-zale porrokatuak ziran, gizarajoak; eta ardagela-baztarrean etzanda, erdi-lotan aurkiturik, amaika-aldiz, besotik artuta, nola edo ala, etxeratu oi-zituan, aita-semeak, orduko errizai «Luxia» zanak!

Gaitzik gabekoa eta oso leiala zan, Martin «Koxkote» arlotea; baiña, oso jenio txarrekoa, bere aita «Koxkote Zarra», eta errena zalaik, bere esku-makilla senaz mutil-koskorak ederk astintzen zekiana, bere aurrean parrezka aurkitu izan zitun bakoitzean. Seme Martin, etzanalako: edanaz eroria etzegoanean, mutiko-aundi-gisa jolastu oizan, mutil-koskorrekin, bere betiko inuxentekeriak eginaz, danei par-eragiteagatik...

Alperra ta edalea izanagatik, alarre alderdi edo kondizio on bat ba-

zun Martin «Koxkote»-k berekin, askok ez-deguna: LEIALTASUNA!

Garai-artan, Sedalaririk ez Botikario'rik, etzan Lasarte'n; eta errikideren bat, gaxo zanean, bera jua oi-zan Ernani'ra, Sendalari billa, edo Usurbil'era, osakai-billa, korrika ta leialki, baso bat ardorengatik... Gizarajoa!

Martin «Koxkote»! Azkenez, Ernani'ko Erruki-Etxe edo Hospitalan il zan, lasartear alote errukarria. San Pedro jaletan, batipat, Ernani'ko Eresbatz edo Musika-Banda etortzen zanean, bere aurretik jarri eta zortzari gora ta bera zuzendari bezela eragifiaz, amaika

par-goze orduko lasartearroi eragindakoa!

Edan-geiegiaz aurkitutakoan, besotik artuta etxera eramaten zualako, «Luxia» errizaiari bakarrik zion alako muxin-gorroto antzekoa, eta ain edana etzegoanean, bere aurrean dantzan jarri, dantzan egin eta onako kantu-txoro au, arixe kantatzea, izaten zan bere gozamenik onena:

«Anda que te den, que te den,
«txapela gorri;
«a ti qué te importa,
«giza-txar ori...!».

ZELETA

Arrupe

TELEBISTAK, OZTAILUK, GAÑAN - ELEKTRIKA
GUZTIAK EGITEN DIRA.
ORDAINTZEKO ERREZTASUN AUNDIAK

Estación, 15 — Urrutizkiña: 97057

L A S A R T E

“ZUBI”

«ZUBI» AKEITETXE POLIT ONEK, BERE
LAGUN ETA EROSLEAK AGURTZEN DITU.

Estación, 2

L A S A R T E

Urrut.: 97002

(Gipuzkoa)

«Zarblan»

BERIBIL-KONPONKETA, ELEKTRIKA GAUZETAN OSO TRESNA
AURRERATUEKIN EGITEN DEGU LANA.

Carretera General Oria

L A S A R T E

Urrut.: 97520

(Gipuzkoa)

Kirolak

SORRONDEGI'tar KLAUDIO

Kirol-tresna guzietatik aukera aundia.

Estación, 31

Urrutizkiña 97429

L A S A R T E

LASARTE

“TXIRRITA” LASARTE'N

«Txirrita» zana, ernaniarra izanik, askotan ikusi izan zan Lasarte'n, argintza lanean edo bertsoeta etorririk.

Esan dezakegu, argintzarako baño zaletasun geiago zuala, sagardo-edanerako... Beintzat, makiñabat alper-egun, sagardoz ase-eziñik, Yurrita'Enea'ko sagardotegian lasai-asko igarotzen ikusi izan gendun. SAN PEDRO JAIK aitzaki artuta etorri oi-zitzaigunean, zer esanik ez: upel-ondoan paxaran jarrita; bertsoak boteaz, amar-amabi egun...

Baiña, opizioz «argiña» zalarik, noizipeñean, gogoz-kontra beraik, lanean ere ikusi izan gendun, «pala» ta «mortero», ormagiñan.

Gauza polita gertatu zan ormagiñan ari zala, egun batean berakin. Bere nagusia, ze tajutan lanean ari zan ikustera jun zitzaionean, konturatu zan, noski, ormako zuloak arriz ez tali bearrean, **zipli** ta **zapla** morteroaz bakarrik ezaltzen ari zala gure «Txirrita»; eta nagusiak, langintza kaltegarri ura egokia etzala iruditurik, asarre antzean auxe esan zion «Txirrita»-ri:

—Aizu, Txirrita; «morteroa» ain ugari erabiltzekotan, ez-degu arri bearrik... ormagintzarako.

Eta, «Txirrita»-k, erabat asarreturik, onela erantzun, nagusi jaunari:

—Ez-degula arri bearrik? Neri esan ori? Ba, «morteroa» ez erabiltzekotan, ezta «palik» ere, ez-degu bear, eta eskuetan zeukan «pala», arrika bota, eta Pontxio bere lagun aundia —argiña, ta «Txirrita» bezin alperre ta sagardo-zalea au ere— besotik artu eta Yurrita'Enea'ko sagardotegira jun zan berakin.

Sagardotegian ordun zegoan jendeak, bi «argiñ» aiek lan ordutan an ikustean, au esan zuten beren artean:

—Emen dituk, munduan diran bi alperrik aundiñak...

Pontxio'k, ordea, entzun egin, aiek esan zutena; eta onela dio «Txirrita»-ri, guztiz mindurik:

Eta «Txirrita» lasaiak, Pontxio beste larritu gabe, au esan zuan:

—Alperrek, gu...? Bai, egi-egia; baiña, Pontxio, bata besteak baño aundiago bear dik izan, eta apustatu zagun, oraintxe bertan, gu biotan alperrik aundiña zein dan...

An zegoen jendea, guztiz arriturik eta asma-eziñik gelditu zan, «Txirrita»-n desapioarekin, alper-auzi ura nola arrano erabaki ote zitekean; baiña alper-biak, ederki moldatu zuten, nola jokatu apustua. Ara:

Pontxio, —abizenez Olano zana— poliki-poliki lurrera jetxi ta bertan etzanda gelditu zan. «Txirrita», barriz, zutik, geldi, Pontxio'ri begira...

Tankera arrigarri artan iraun zuten biak, alditxo batean, eta onela dio, Pontxio'k, ala egoten aspertu zanian, lurretik jeikiatz:

—Orra...! Nik irabazi diat alper-apustua, «Txirrita»!

—Nola, ordea, ik irabazi apustua? —dio «Txirrita»-k.

—Ni, zerria bezala etzanda geldi-geldi egon naizelako...

—Ni, berriz, —dio «Txirrita»-k— zutik!... Etzateko alperrez; eta nik irabazi diat alper-apustua!

Ordun, aiei begira egon zan lasartear batek, konseju on bat eman naiaz, esaten dio «Txirrita»-ri:

—Tankera ontan mutil-zar beti bizitzea baño, ez-altzenduke obego, emakume jator batekin ezkondu eta beste era batera bizitzea?

Au izan zan «Txirrita»-ren erantzun arrigarria:

«Praille sartuta ibili banitz
» emanaz ainbat mixiyo,
» nere gorputzak etzun izango
» orain besteko biziyo;
» Eliza'tikan nabil aparte,
» tunantiekin soziyo...
» Tripa zar onek asko bear du:
» baldin ematen bazayo!».

ZELETA

ANAIK

«Anaiak», moda-gaiak, denda eder eta aukera aundikoa agertzen dize. Emakume, aur eta gizakumeak, nai dutena billatuko dute emen.

G. Mola, 6

LASARTE (Gipuzkoa)

zu,
garrantzi

aundikoa zera

BANCO DE VIZCAYA -rentzat

Zu, ni bezela langillea zera; baiña Diru-Etxe bateko zirkullurik ezer ez dakizu. Ala ere, zu oso garrantzi aundikoa zatzaio Banco de Vizcaya-ri.

Ori bai. Ni bankuetako kontuekin zearo nasten naiz. Ango sasi-izkuntza!... Deskuentoak, endosoak, kompensazioak... Ezta ala?... Eta oiek itzak!... Ta, egia esateko bein baiño geiagotan, parregarri gelditu izan

naiz, orrelako sasi-izketarik ez daki-dalako. Baiña Banco de Vizcaya-n, dena argi ikusi izan det.

Neretzat mesede aundiko izan diran, laguntza asko eskeiñi izan dit.

Izan ere, oso garrantzi aundikoa omen nazaio ni etxe orri.

Zoaz urrena daukazun Banco de Vizcaya-ko Sukursalera eta ikus eza-zu zerorrek nik esaten dizudana.

BANCO DE VIZCAYA

Zu bezelako batentzat

Muebles ALDAZ

GURE DENDAN AUKERATUKO DITUZU GELA POLITAK
ETA APAIÑAK

G. Mola, 34

Urrutizkiña 97692

— LASARTE —

"Tiburtzia"

«TIBURTZIO» ARDOTEKIAK, BERE LAGUN EROSLEAK
«SANPEDROTAN» AGURTZEN DITU.

Estación, 2

Urrut.: 97033

LASARTE

(Gipuzkoa)

ADURIZ

ITXAS-OSTEKO «ADURIZ»-EK,

ZORIONA

OPA DIZUE «SAN PEDROTAN»

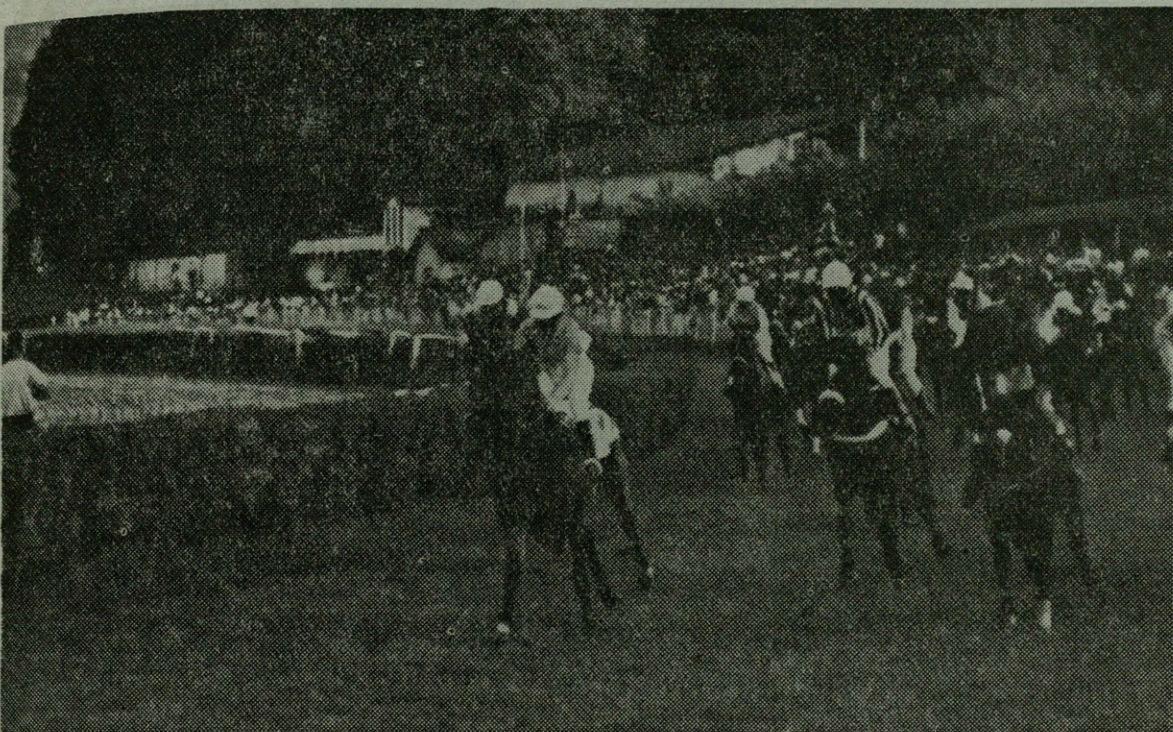
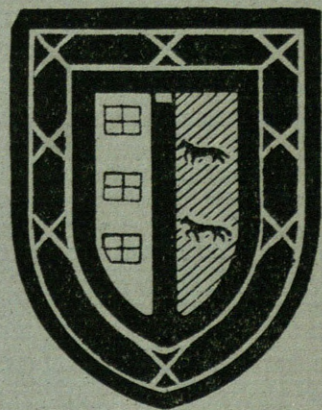
Goiko Kalean

LASARTE

Urrut.: 97279

(Gipuzkoa)

L A S A R T E

"Txaribari" Lasarte'n

Sagardia'tar Mañuel'en gorasarean agindu nuan bezela, "Santa Anatako" festak nundik etorriak diran agertzera noa. Ortarako, Lasarte zaarreko kondaira pixka bat arrotu bearko degu.

Zubero'ko itza da "Charicari". Izen onen bitartez, Iñauteri-aideko teatro bat adierazten dute. Eskualde aretan, antzerki aiek, oso izen aundia zuten. Beti ere, auzitegiko epai-parregarria izan oi zan teatro auetako gai. Erriak oso gogo-koak zituan ikusgarri aiek, eta egun aietan parre-aldi bidez lasartzera inguratzen ziran alde guzietatik.

Etzan orduan Euskalerrian zinerik ez irratirik, ez telebistarik. Oregatik, gogotsuago artzen zizuten teatro auek. Len Euskalerri guzian zabalduak ziran antzerkiok, gerora Zuberoa'n bakarrik iraun zuten bizirik.

Ala ere, Lasarte'ko erriak, uste gabeko iraupena eman die antzerki-mota auei. Ain zuzen ere, Santa Ana'ko karkaban eman oi ziran noizean bein urte barruan onelako antzerkiok. Ta ortarako eguna ere, Santiago egunaren biaramona zuten: Santa Ana'ren jaia.

Joko guzia Auzitegi batean gertatzen zan beti ere. Tartean, asarre zebiltzan andre-gizonak; edo-ta errian ezaguna zan lapur aundiren bat artzen zuten ikusgarri oien gaitzat. Auzi-tartea, oso parregarria izaten zan, eta aiko-maikotan eta ika-mika parregarri oien azkenean, salatuaren iduritzat artzen zuten txorimaloa surtan erretzen zuten. Ortarako, zaragi-pikez igurtzi oi zuten moxorroa.

Gaur, gasolinaz bustiko zuten, noski.

Oitura arrigarri au Lasarte'n gure egunotaraino bizirik irautea, oso kontu jakingarria gertatzen zan.

Etzan, beraz, galtzen utzi bear. Ala bada, aurtan, gure Parrokia-ren laugarren gizaldia betetzen ziztaigula-ta, erri-jai bitxiak antolatu dira. Ta jai auetako ikusgarrien artean, antziako oitura ori berri-tzea erabaki da.

Asmo au, Manuel Sagardia, erriko seme jatorrari zor diogu. Onek arrotu baitu kutxa zaarretik aterata, oitura au. Zuberoa'n Iñauteritan agertzen zuten teatro-jai au. Lasarte'n, ordea, Santa Anatan errotua zegoen oitura bera. Lengo

Karkaba berean berrituko dute, beraz, antziako jaiera au.

Lanz'ko Iñauteri entzutetsuetan ere, jaietan goratzen dan Moxorroa, erre egin oi da. Emen ez dute antzerkirik egiten, baiña jaiaren azkena, Moxorroa erreaz jaiaritzen dute. Gaizkilletzat salatzen baitute, eta erriaren po-jaien bukaera onela ematen dute.

Orra gure antziña zaarra nola piztuko duten jatorri Lasarte'ko errian.

JOSTARI

"Aizgorri" ARDOTEZIA

Gure parrilla famatuan aukeratuko dituzu, txuletak, bixiguak eta kaxuela aukera aundikoak.

Estación, 12

L A S A R T E

Urrut.: 97016

(Gipuzkoa)

ERRENTZA

BITXI-DENDA ONTAN, AUKERARIK EDERRENA
IZANGO DEZUE AURRENTZAKO

Kale Nagusia, 14

L A S A R T E

Urrut.: 97598

(Gipuzkoa)

Ez Merkenak Bai Onenak!

Janari bidez izaten dira ganadu on, indartsuak, Eta nora jo jakin bear du baserritar burutsuak, Berebiziko aragi pillak; gañera esne putzuak, Oiek guziak berekin ditu Fanderia'ko pentsuak.

FANDERIA

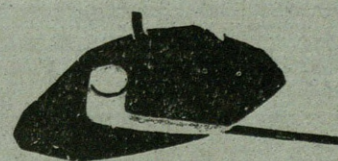
ERRENTERI

J. L.
Azanza

Ordulari ta Bitxitegia
Guzi oien konponketa

Estación, 30
Urrutizkiña 97019

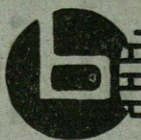
L A S A R T E

Guipuzkoa'ko
zortzi lan-ol
zuen beařetarako
Erosi zazute
Guipuzkoa'ko gaiak

hotel euromar

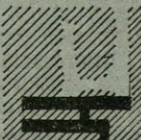

bareche, sa

TERRAZOS

LASARTE

URRUTIZKIÑA 47-246

cobansa sa.

CONSTRUCCIONES
URRUTIZKIÑA 92-245

LASARTE

construcciones
d. barandiaran

VENTA DE EDIFICACIONES

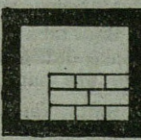
SAN SEBASTIÁN

URRUTIZKIÑA 10-5-94

GENERAL DE CAMAS, S.A.

CALFIERO COMERCIALES BLOQUE V. ZARAUZ

GERAMICA DE ZARAUZ SA

BARRIO SAN DELAYO, TFO 84-850 ZARAUZ

muebles epoca

EGUIA 19 - 1 PRIM.2

TFO. 26-804

CINE DUNXI

C. VIRGEN DEL CARMEN 9 y 11.

TFO. 28-77-5

ERREMINTAK — ILTZATEGIA — URKATXOAK
METALEZKO EUNAK — PERRATZE — EGINTZAK
ETA ERREDIZAK

BIDASOA BURNITEGIA

Marqués de los Vélez
Urrutizkiña 641151

Paseo de Colón, 48-50
Urrutizkiña 611042

— ONDARRABIA —

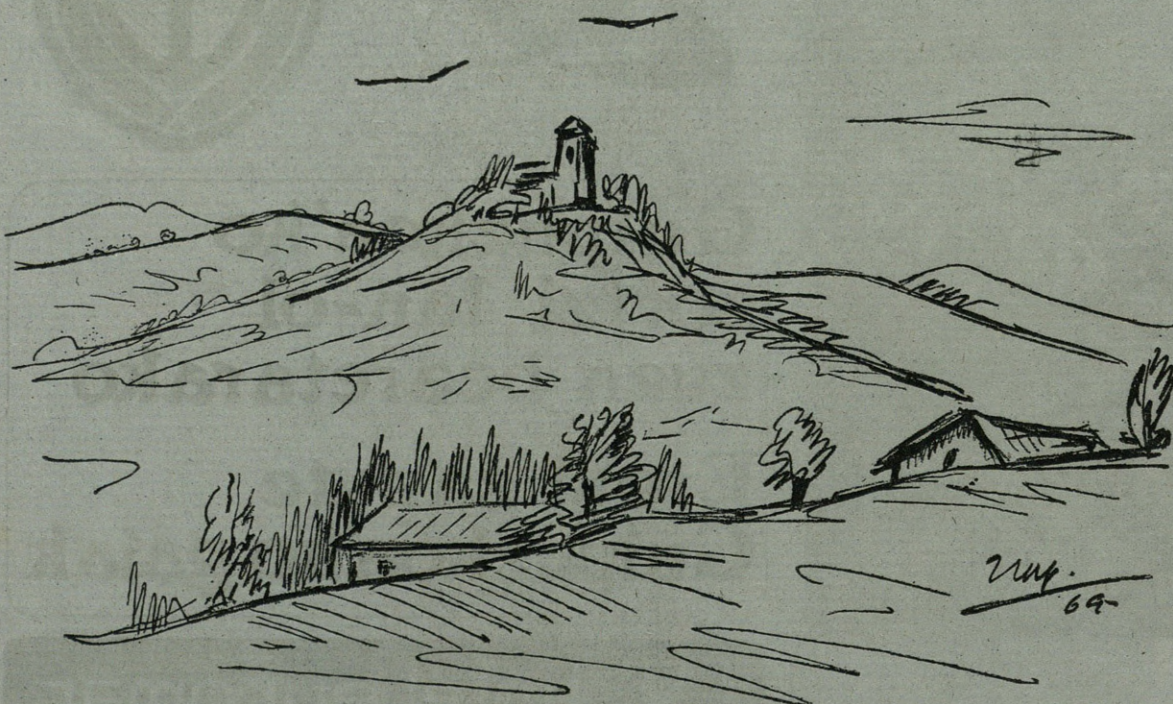
ARRANDEGIA

JUNCAL

Fueros, 1
Urrutizkiña 621772

IRUN

I R U N

Nere San-Martzial jaia, aurten

Ezin izango naiz joan aurten auzoko konpainiakin San-Martzialetako alardera. Eta ez da pena txikia nerea, emen biotz-barrenean detana.

Ogean etzana nago, eta eri. Bost illabete daramazkit emen, geldi-geldi. Ez da penitentzi laburra au, ez, ainbeste denboran emen egon bear au.

Osatuko naizela, esan didate medikuak eta osagilleak. Osatuko naizela, eta baietz: osatuko naizela; lasai egoteko. pazientzia artuta.

Bai, osatuko naizela bai..., baño egunak eta orduak luze egiten dira emen etzanda...! Eramango det ba, kurutze au, ala bearrik.

Konforme nago Jaungoikoaren borondateaz. Alan da ere, ogei ta bat urtekin emen egon bearrik larritasunak eta esturak ematen ditu. Luze egiten dira orduak, sarritan.

Arrisku aundikoa izan da, esan didatenez, usterik gabe etorri zitzaidan ezbear au. Beste bizitzara joateko moduko zartakoa. Zartako ikaragarria izan da. Txikia-goakaitik il dira makiña bat eta geiago. Gure Junkaleko Andra Mariari eskerrak emateaz ez naiz aztu, fededun ezi niñuten gure etxeko guraso artezak-eta. Pozik joango naiz gure eliza zarrera, osatzen naizenean. Egun oroigarria izango da neretzako egun izendatu ura.

Etorzen dira nere mutil-lagunak, noiz bein, izketaldi bat egitera nerekin. Larunbat arratsetan, batez ere. Asko arintzen didate emengo ordu luzean aspergarritasuna, etortzen diran bakoitzean!

Ama ta biok bakarrik gera etxean, eta bearrezko ezaguterik artu gabe nago oraindik. Gaztetxo nintzala il zitzaigun alta.

Emen lau paret auen barruan, ez det kanpora begiratzerik. Zeru pixka bat ikusten det, eta lañuak. Ur-diñ zerua, egun eguzkitsuetan. Euria ere sarritan izan da nere lagun. Urruti-iku*kiñik ez degu etxean, dirudunak ez gera-ta. Irratio-tresna txiki bat bai. Loiolakoa eta Donostiako beste euskal irratia saioak entzuten aiegintzen naiz, batez ere. Bertako esatariak ez dakite asko zenbat eta zenbat estimatzen ditudan beuren itzaldiak!

Bakarrik egongo naiz emen ni, San-Martzial egunean. Nere amarekin. Goiztar jeikiko da bera, goizeko mezetara joateko. Egunero betetzen duen ardurea da ori. Lasalagoa irten det nik bide orretan, baiña ez naz arrotzen orregaitik, batez ere gaur nere burua onela ikusita.

Baliteke sendagillea etortzea ere, edo beintzat bere laguntzaille-mutilla, pratikantea. Amuteko fraidea bai, a badakit etorriko dana, arrastian, eguneroko ikus-talditxo egitera.

Joxe, Andres eta Iñaki, betiko lagunak, etorriko dira San Pedro arratsaldean, bakoitza bere eskopetakin. (Or geldituko da nerea, lenago aitarrena izandakoa, gela zarreko paretean eskeita). Auzoko konpainiakin joango dira gero, lerroka, azkenengo ibilialdi saioa egitera, kantinera ta guzti.

Ez det loaldi aundirik egingo San-Pedro gaubean. Erdi-lo ez ezik, ondo iratzartuta egongo dira nere begiak San-Martzialgo egunabarrean.

Gure etxeaurretik igaroko du gure konpainiak... txilibitu, tanborrak eta «vida la cantinera». Malkoren bat agertzen bada begietara, ezetzik esaterik ez da izango bidezko. Ogei ta bat urte, eta emen egon bear!!

Urrutiratzen diranean dunbadak, egunero egiten detan eginbearra egiten asiko naiz: Errosariyoa artu eta irundar danen alde ekeiñiko ditut bost amarrekoak.

Benetako amodioan irundar denak bat izateko, eskatuko det. Mundu zabala ziar dabilztan irundar guztien alde ere bai.

Balta kanpotik etorri diranen alde ere: zuek ere irundar jator izateraño arduratu bear dezute. Orain eundaka eta millaka urteak dirala ona etorri zirenak ere nondik edo andik etorri ziran Bidaso-bazter onetara, bizitzaren billa, eta bertako egin ziran emen. Danondako dago tokia emen, eta irundar jatorren biotza batez ere.

Beste eskari bat ere egingo det, nere oiñazeagaz batera errosario-otoitzean: Ez dezagula gerraterik eza-gutu ez guk, ez gure urregokoak Gure gurasoak ikusi zuten moduko gauza tristerik ez dezala ikusi Irunek berriro, gizaldi ta gizaldietan eta bein ere geiago.

Gogo-bide artezean eta zorionezko aurrerabideak eman dezaioa Iruni bizitza ta izen ona.

Bakean eta lanean ikusi ditzala Irunek bere egunak, eta San Martzialetako Alardea izan dedilla biotz danen ezaubidea eta bere osasuna.

Ori izango da nere eguna eta nere otoitza aurtengo San-Martzial egunean.

N. SOLOETA-ASTARBE

INDUSTRIARAKO SAL-GAIK

ERRAMON ALVAREZ

Gordeleku ta landolak: Fueros, 9 — Urrutizkiña 611831

— I R U N —

IRRATI TA TELEIKUSKIN LANTEGIA

GALAN

Urrutizkiña 611740

I R U N

MAKIÑAGINTZA
ERAIKINTZA

Makiñadun lantegiak

ALDABE

Av. Navarra
Urrutizkiña 611354

I R U N

I. GARCIA REMENTERIA

Margozketa lanetarako ta etxeak iraun-arazteko industri-gaiak. ISOSCHAUM'ek Gipuzkoa'n duan ordezkaria. Plastiko bakantzaile-dun aparra, bero, otz eta soñua neurtzeko. Etxeak bustiaren kontra gordetzeko REVOPLAS pintura.

Leguia, 4

Urrut.ª:

Landolak: 631111

Etxekoa : 621669

(Gipuzkoa)

I R U N

PELUAGA

Bai emakumezkoak, bai gizonezkoak. Au dute beren jantzi-bearra betetzeko eros-toki egokia

P. Colón, 7

Urrut.ª: 612530

(Gipuzkoa)

I R U N

KAFA KIXKARTZEKO ETXEA

“La Irunesa”

Mayor, 4

Urrut.ª: 613166

(Gipuzkoa)

I R U N

BEGIETAKO SENDALARIA

GARMENDIA'TAR ENRIKE

DR. MAILAKOA

Paseo de Colón, 7

Urrutizkiña 611335

— I R U N —

ARROZTEGIA

IGNACIO ARZAK

Mayor, 11

Urrutizkiña 61 10 38

— I R U N —

“VERGARESA” Jatekoak

Mayor, 9

(Gipuzkoa)

I R U N

RAFAEL MUIÑO

ORTZ-AGINETAKO SENDALARIA

Fermín Calbetón, 3

Urrut.ª: 611024

I R U N

(Gipuzkoa)

Ezin al-dezu «ZERUKO ARGIA» irakurri?
Betaurrekoak bear dituzu

LOIDI-TROKONIZ

BETAURRE-DENDA

LURRINGOXOTEGIA

Av. Franzia, 5
Urrutizkiña 621631

Paseo de Colón, 93
Urrutizkiña 611611

— I R U N —

L. ROMERO - LANTEGIAK

METALEZKO TRESNAGINTZA
UBIL EDO LIKIDO ERREGARRIAK
GORDETZEKO TA ERABILTZEKO ONTZIGINTZA
LANTEGI AITUA

Anaca Auzoa

Urrutizkiñak: 611731 - 621917 - 611791

— I R U N —

IMPRESOS

IDAZTEKO SAL-GAIK

PAPERTEGIA - LIBURUTEGIA

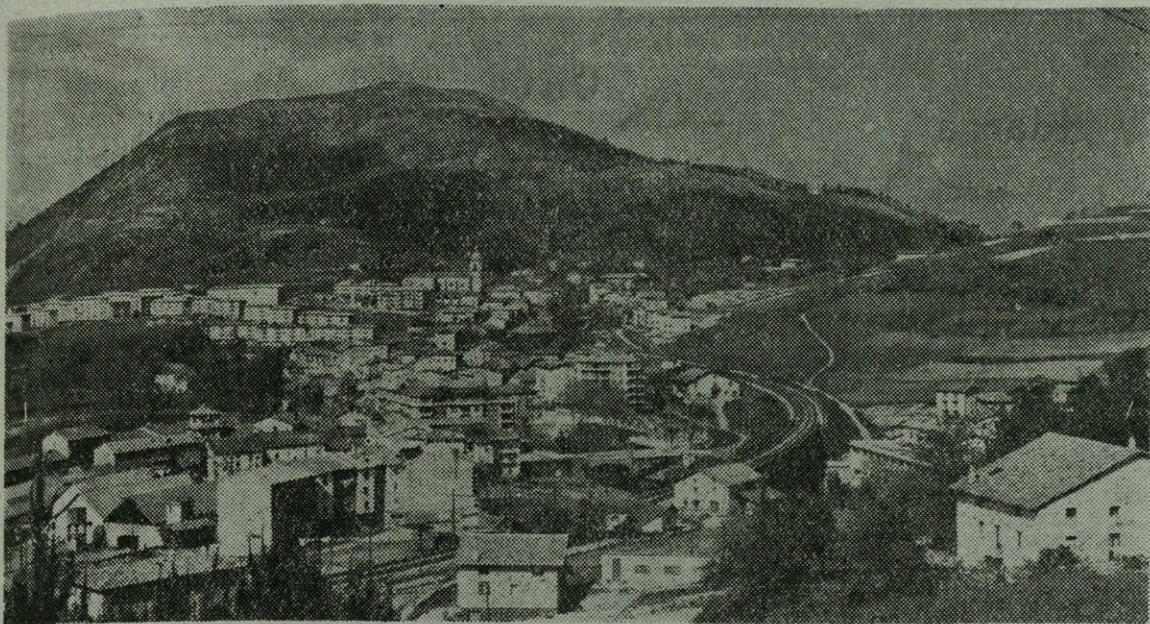
SAN MARCIAL

Iglesia, 2

Urrutizkiña 61 10 08

— I R U N —

ANDOAIN

Garage Euskalduna

BEREBILEN KONPONKETA OSOA:

MEKANIKA, KARROZERIA, PINTAKETA,
GARBIKETAJUAN ERRO KALEA —
SOROA ETXEA
URRUTIZKINA 58.108
KALE BERRIA 7

ANDOAIN

Kilometro
gehiago
eta
hobeto
egiteko

Kraft®

Andoaindarra naiz

RIKARDO ARREGI

Gure herria, bere gizonetan eta gertaeretan, herri apala izan da historiaren barruan. Aita Larramendi eta O'Donell-ek galdu zuen batalla kendu ezker ez da ezer handirik geldituko. Ez dago, beraz, txoko errizalekeriarentzat lekurik. Zorionez. Zorionez, herri humila, izen handirik gabeko, da gurea. Horrexegatik maite dut gehiago, horrexegatik nago fier eta arro nere jaiotzerriarekin. Ezagutzen baitut bertan lanean ari diren euskaltzale militante zahar eta gazteak eta horrexegatik gordetzen dut Euskal Herriarengan esperantza.

Eguneroko borroka isila, izen handirik gabekoa, hori da Euskal Herriaren eustaila. Gizon eta gazte hoi izenak ez dira geldituko, seguru asko, Euskal Herriaren historiaren horrietan bainan hoiak egingo dute posible inork baino gehiago Euskal Herriak historia izaten segitzea. Borroka honek, euskalgintzarenak, neke asko eskatzen ditu, Diruarenak, denborarenak... Nola ahaztuko ditugu Patxi, Iñaki, Jose Ramon, Juan Martin?

Nere herrian, gainera, euskaltzale iangileak, zaharrak eta gazteak, elkarrekin egiten dute lana, modu diferente askotara pentsatu arren. Izan ere, demostratua dago, basian, bulegokrazietatik urruti, buruzagietatik aparte, batasuna lanak berak sortzen du. Lanak sortzen du batasun-sena, Herriak, euskalgintzan lan egiten duenak noski, batasuna maite du ekintzan. Erasoaldian batasun honek bakarrik salba gindezke.

VICMA

Berebil-Erakusteta - Nazio barruan egiten diran berebillen salmenta.

Inguratu ezazu zure gogozkoena, eta ordaintzeko erreztasun guztiekin.

VICMA-k eskeintza ohea ta merkeagoa egiten dizu.

ZURE KOTXE BERRIA VICMA-n erosi.

Sail aukeratu:

Iradier Ardurallea.

Grua-serbitzua etengabekoa.

Olio-igurtzi osoa.

Berebillaren elektrika lanak.

MAPFRE Aseguru-Elkartea, obeago babestuaz eta merkeago.

SEAT-LEAL salmenta-laguna.

Juan Bta. Erro, 7 — Urrut. 58516 — ANDOAIN

FRANCISCO IRULEGI

ORDUKARI - BITXITEGI

Agustin Leiza KALEA 2

Urrut. 58.259

ANDOAIN

"ORBERO" ETXEGINTZA
EDOZEIN ETXEGINTZA

LEIZARAN KALEA, 6

URRUT. 58.438

ANDOAIN

ANDOAIN

Andoaingo mendigoizaleak

«Euskalduna» mendigoizale taldeak hogeitau urte ditu. Gero ta sendoa goa egiten joan da. Gaur 35 sozio ditu, nahiz eta hauetatik 50 bakarrik izan erabat parte hartzen dutenak.

Gurelreerak autobusetan antolatzen ditugunak ez dugu eragozpenik izaten lekuak betetzen, baina trenetan joan beharra izaten denean gutxi izaten gera biltzen geranok. Aurtengo asmo berriak hartu ditugu eta orain arte betetzen ari gera. Lau igandeetan gure mendietako bideak garbitzen jardun gera, eta hortarako behar ditugun tresnak ba ditugu. Leku aproposenatarako seinaleak prestatzen ari gera. Odol emaitzen talde bat osatu dugu. Antxistan jartzeko, Iturri bat prestatzen ari gera. Eskalada egiten erakusteko ikastaldi bat izan dugu, arrera onarekin. Mendi txapelketak kendu egin dira, mendizale egintzailearena bakarrik utzia. Hogeitau mendi egin behar dituzte adinekoek eta hamar humeek.

HUMEENTZAT JARDUNAK

Humeentzat ere irteerak antolatu ditugu baina orain arte ez dugu suerte handirik izan, batzuetan egualdia txarra izan delako, bestetan 9-tako meza obligaziozkoa delako. Bestaldetik ba dakigu fraile ta monjekin mendira joaten direla, eta hortik mendia gustatzen zaiela igartzen dugu baina ez dira fiatzen nunbait gure eskuetan uzten.

GIZARTE-LEKUA

Aurten, zenbait paper-mogitze, diru-biltze, bilera ta lanen ondorenean gure gizarte-lekua idiki da, «ORANTZA» izenarekin. Gizarte-leku hortatik bildu ta zabaldu dezakegu gure mendigoizale lana, kulturaren arazoekin osatuaz gure lana.

BABES-LEKUA

Datorren urterako Usobelartzan babes-leku bat altxatzeko asmoa dugu, Aitzkorriko, Onyo eta Adarra mendien inguruan.

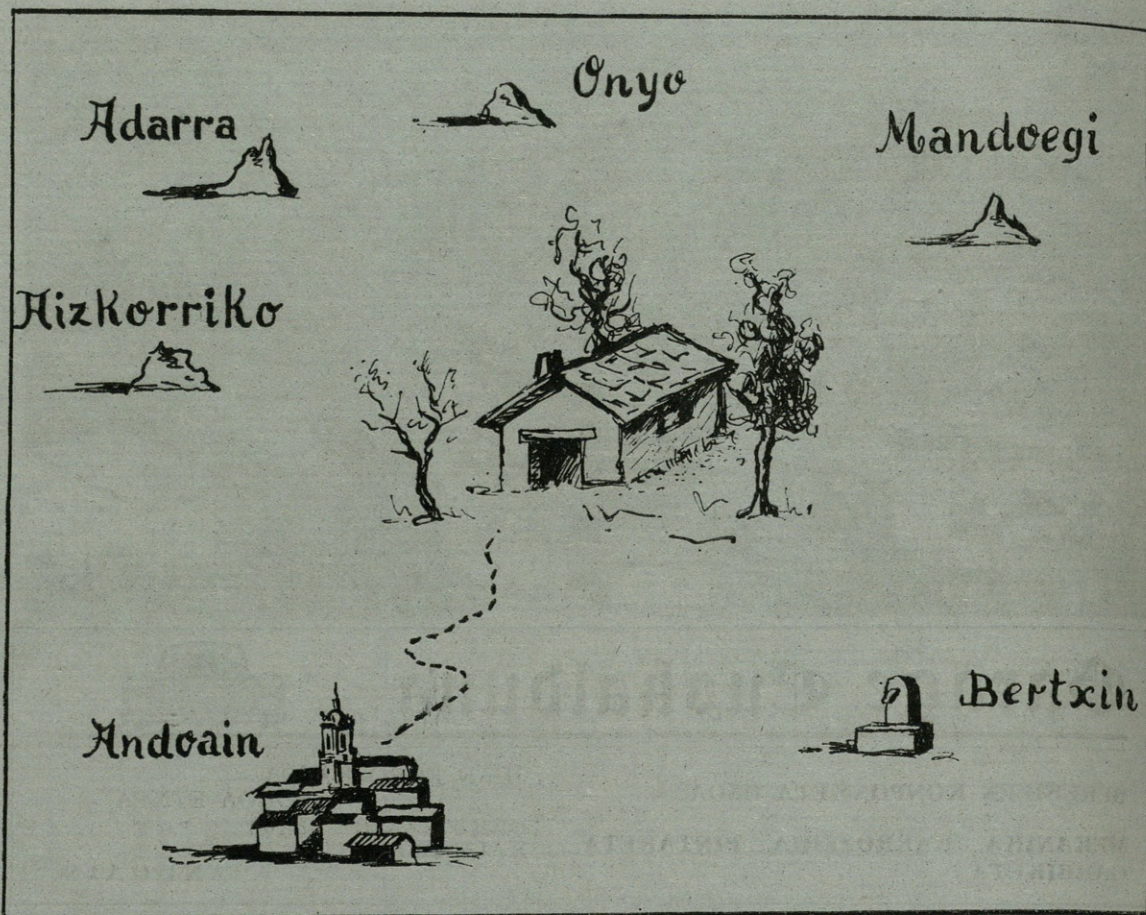
Ayuntamentuaren eta basoen bulegoaren baimena ba dugu, eta une hontan gure asmoak nola bete pentsatzen ari gera. Seguruena guk geok egin beharko dugu lana, larunbat arratsaldetan eta igandeetan. 39 oiantza izango du lekua, jangela zabal bat, butano-suak etab.

Babes-lekua zugaitez inguratua izango da eta txukundua.

ETORKIZUNERAKO ASMOAK

Gizarte-lekua izatearekin gure lana zerbait erreztu dela uste dugu. Hemendik aurrera ugaritzen eta indartzen joango gerlakoan gaude. Gaztegoak eta neskak gureganatzen dijoaz gero ta gehiago.

LUZIO ARANBURU

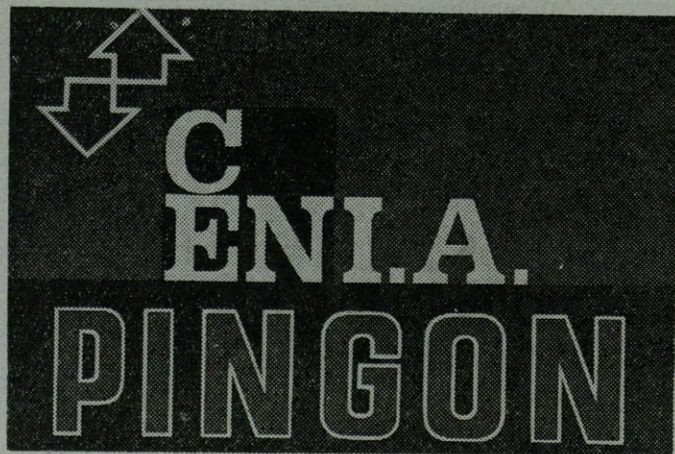
Irube Denda

AITA LARRAMENDI'REN
ETXE TALDEA

Urrut. 58705

ANDOAIN

JASOTZAILE-GINTZA

BAZKARDOKO

IBILTOKIA

Urrut. 58-4-12

ANDOAIN

Fabrika ta idazgelak:

Bazkardo-bidean, 4'garrenean

Urrutizkiñak: 58447 - 58448

Telegramak: Orbelan

Eskutitz-zuzenbidea: 36'go. kutxatila

ANDOAIN

Orbelan Plastikak, S. A.

PLASTIKUEN ERALDAKETARAKO OLA
ZEAZTASUN AUNDIKO TROKELGINTZA
BERE LANTEGI MEKANIKUETAN

ANDOAIN

ANDOAINGO LUISTARREN

PROGRAMA 1969-1970 - GNERAKO

Hasiera bezala gauza egokia litzake Luistarrrek behar dituzten helburuetaz uste duguna azaltzea. Errealitate konkretu batean bizi geranez, bere hori konpondu nahi genduke eta bere hortaz ezaguera sakon bat nahi genduke gure ekin-tzarako programa planteatzearekin.

Errealitate konkretu printzipio-tatik ez dagoela bakantzerik uste dugu. Honekin printzipio onenetaz hitzegitea alferrikakoa izango litzakela esan nahi dugu, hor dau-den errealitate erantzuna ematen saiatzen ez baldin badira.

Buruzagitzak hamabi gazteek osatzen dugu. Gure desira gizartearen serbitzuan jartzea, besteen morromtzan jartzea da, honela nolbait bederen, gure izaerak planteatzen dituen prolemak soluzionatu ahal izateko.

Datozten hamabi hilabeteetan egingo dugun guziaz lau punduetan zentratu nahi dugu: 1.º Gure kristautasuna zerbait bizia izan behar duela, zerbait esijentea, gure iza-tean jokabide konkretu eta sendoa izan behar duela azaldu eza-ko diguten medioak jartzea.

2.º Bizimodu komunitarioa sendotu. Erabat «gerekoia» egiten gaitun eta gure onean besteenean baino askotaz ere gehiago fija eraziten gaitun eman zaigun kultura indibidualistaren kontra borroka egin. Ziur gaude elkarrekin bizitzen ikasten badugu gure erruak zuzentzen ikasiko dugula.

3.º Era guzietako ekintza kulturalak eragin, honela gure herriak zentzu hontan duen hutsunea betetzeko, gauza hauetarako zenbait gazteek dugun galbana ahaztu ga-be.

4.º Munizipioan gazteek (komunitate bezala) ditugun prolema nausienetaz ezaguera sakon bat eskuratzeko. Hortarako zenbait estudio soziologiko egiteko asmoa dugu errealitate konkretuak hobeto ezagutzeko.

Helburu hauek eskuratzeko ondorengo ekintza-programa hau dugu. Esplikatzeko bitan bakan-duko dugu:

- 1) Luistarren buruzagitzak egin-gitu lanak.
- 2) Herriarentzako ekintzak.

1.—LUISTARREN BURUZAGITZAK EGINGO DITUEN LANAK

1.1. Ondorengo gai hauetaz estudio soziologikoak:

- a) Langile gazteentzat gau eskola.
- b) Industriaren egoera-lan tokiak.
- d) Emigrazioa-integrazioa.
- e) Kulturagintza.
- f) Jolasak.
- g) Kirol-lekuak.

1.2. Hilero horri berri-emaile bat muntatu, berriak eta iritziak emango dituen.

1.3. Hospitalean edo beren etxetan luzaro gaixo aurkitzen diren gaixo guzien lista egin. Behin hori eginda, lagundu hoiei.

2.—HERRIARENTZAKO

EKINTZAK

2.1. Estudio-hitzaldiak. Hilero hiru eguneko hitzaldi-saioak prestatuko ditugu. Gugandik hasita, herriaren mailan, gizadi guzieren kezak tratatu nahi ditugu. Hitzaldi hauek bi zati izango dituzte. Lehendabizikoan, parte hartuko dugunok taldeko estudio pertsonal bat egingo dugu eta bigarreanean zuzendariak edo hizlariak orientazio batzuek emango dizkigu.

2.2. Bi hilabeteen behin.

- a) Pintura.
- b) Fotografia.
- d) Literatura ta poesia.

sariketak prestatuko ditugu. Mail apal batean, batez ere lan hauetan ohitu gaitzen eta ezitzen joan gaitzen.

2.3. Ajedrez-klub bat sortu. Datorren uztailan hasiko den txapelketa bat izango da klub honen oinarria.

2.4. Jende gazteak zuzenduko duen meza komunitario bat hilero prestatu, era hontara gure kristau bizitza sendotu dedin.

2.5. Hilero konbidentzi bat antolatu, lan eguna izango ez den batean, honela gure kristau bizitza astintzeko, Egun osokoak. Eskursioak izan ditezke. Helburu hauekin:

- a) Monotonia baztertzeko, esperimentazio berri bat izan dedin.
- b) Bizitza komunitarioa eragiteko, besteentzat idikia izaten ikas-teko.

Bukaera bezala esan behar dugu programa guziaz batera egin nahi izatea kaltegarria izango litzakela guretzat. Horregatik izango da gure asmoa ekintza hoiek epeka betetzea. Batez ere iraunkor bihurtu ditezkeen jokaerak sartu nahi ginituzke Andoaingo gaztedian. Taldeak prestatu nahi ditugu hortarako, gai hauetan sakonago pentsa dezaten. Inola ere ez genduke nahi ekintza sueto batzuetan ito.

Zerbait egiteko lehendabizi behar dena ba dugula uste dugu: egin nahia eta horrek emango digu nahiko indarra behin eta berriro lanean hasteko.

2.6. Kirolaren praktika sendotu. Hortarako bi hilean behin zenbait txapelketa antolatu.

FOTO MOISES

LAN INDUSTRIALAK

ERREPORTAJEAK ETA GAINONTZEKOAK

Kale Nagusia 5, bis. — Urrutizkiña 58.385 — ANDOAIN

Sastrería Solana

KALE NAGUSIA, 13

URRUT. 58.352

ANDOAIN

FERRO-CORTE

LANTEGIAK

ZOLDIAKETA ELEKTRIKOA TA BARRUTIKOA
EDOZEIN NEURRI TA ERATAKO BURNI GAIK

Urrut. 58235

ANDOAIN

BASERRITARRA

XOMORRO

ILTZALLEAREKIN

ZURE UZTAK BABESTU SOROETAKO GAITZEN AURKA.

Patatol — Babosin — Cadell-ex —
Sanagricola — Fertilalus — Sistematon.

Irazusta Aizpak

DROGERIA

Kale Nagusia 40

Urrut. 58.623

ANDOAIN

CROMADOS

"Santa Cruz"

LEIZARAN KALEAN

Urrutizkiña 58122

ANDOAIN

PAPELERA DEL LEIZARAN, S. A.

ANDOAIN

58.306

Teléfs.: 58.307

58.308

Ettxekoandre... ENTZUN!

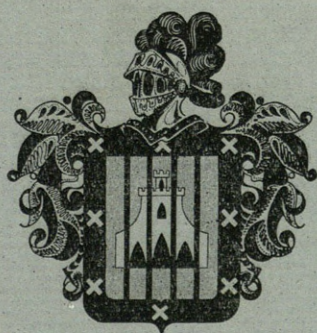
Zuen jantzi, soin eta abar, noiz bait garbitu bear dira, batez ere negu bukaeran.

Garbitasun au udik gabe edo legorrean

Tintorería «EDURKA»

Soraa-Etxea - ANDOAIN

TOLOSA - Gernika-ko Arbola - Prol. San Franzisko.
iñor bezin egoki egingo dizu eta, egunean bertan, zure jantzi oiek BERRIAK BEZELA BIURTUKO DIZKIZU.

ANDOAIN

José Luis Gorroño

TORNILLOTEGI MEIA
LEIZARAN KALEA

Urrut. 58346

ANDOAIN

**Etxeberria
Senideak**

ARAGITEGIA

Kale Nagusia 27 eta 32
Urrut. 58.117 - 58.145

— A N D O A I N —

**CARROCERIAS
Andoain**

EDOZEIN BERE BILLETZAT KONPONKETA

Avda. Madre Cándida, 2
Urrut. 58209

ANDOAIN

Celulosas de Andoain, S.A.

LEIZARAN'GO BIDEAN

Urrut. 58.121

ANDOAIN

ZASA
ELEKTRIKA GAIEN SALBENTA

Kale Nagusia, 42
Urrut. 58156

ANDOAIN

EYHER LANGINTZAK

MAKINARIA ETA ERAMAN-EKARRI MEKANIKOETARAKO TRESNAK

Ama Kandidaren Ibiltokia, 1

Urrutizkiñak: 58.143 - 58.144

Ana Lasarte

UMEENTZAT JANTZIAK ETA JOSTAILLUAK

KALE NAGUSIA, 38 bis.

A N D O A I N

MOLEDA, S. A.

ANDOAIN (Gipuzkoa) Urrutizkiñak 58126
58207

ZUREZKO LANAK

Egurrezko pertsiana biltzekoak.

Azpi-oi matxinbratuak pinotea ta aritzezkoak.

Barruko ta kanpoko ormak apaintzeko zurak.

METALEZKO LANGINTZAK

Galtzairuzko leio ta ateak.

Ate aundi industrietarakoetan aituak.

Biltzeko itxitura aundiak tximist-indarrez erabiltzekoak.

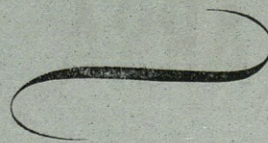
ALUMINIOZKO SAILLA

Ate ta leioak.

Ormak-Kurtiñak.

**ARRATIBEL
ZERRATEGIA**

**PAGUA, ARITZA TA ERREDIZA
EGINTZAKO ZURAK. LURRUN
BIDEZ LEGORTUTAKO ZURAK.**

**BAZKARDO BIDEAN
Urrutizkiña 58212
ANDOAIN**

ANDOAIN

Irakaskintza Andoain - en 1968 - 1969 ikastaroan

8.—IRAKASLEAK

ESKOLA	GIZONEZKOAK	EMAKUMEAK	GIZONEZKOAK	EMAKUMEAK
ESTADUAREN ESKOLAK	8	6	—	—
LA SALLE	7	—	9	—
HIJAS DE JESUS	—	6	—	12
LA MILAGROSA	—	—	—	8
IKASTOLA	2	7	—	—
SASI-ERROTA	—	3	—	—
GUZTIRA	17	22	9	20

Irakasleak guztiak 69 dira, baina hoietatik 12-ek ez dute klase-lekurik, bere eginkizuna asignatura berezi batzuek ematea besterik ez baita. Horregatik irakasleak 57 direla esan dezakegu. Hoiek 2.312 hume zaintzen dituzte, honela irakasle bakoitzarentzat eta gela bakoitzarentzat 41 hume gelditurik. Irakasle guzkiek gela bat balute proportzioa diferentea litzake, 33-koa.

Hau kaltegarria da irakaskintzarentzat, irakasle bakoitzarentzat 32 hume izatea pedagogiak irakasten duenez ez da ona.

9.—IRAKASKINTZA EUSKERAZ HARTZEN DUTEN HUMEAK

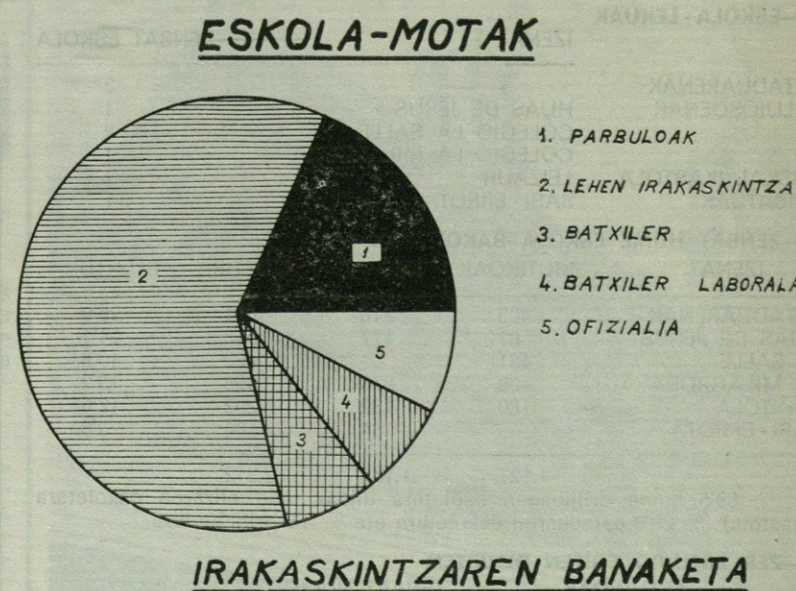
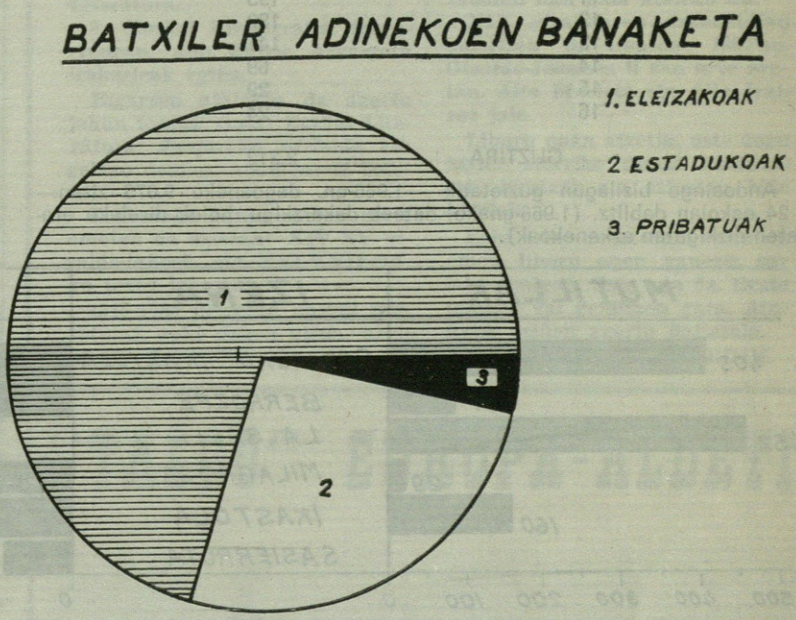
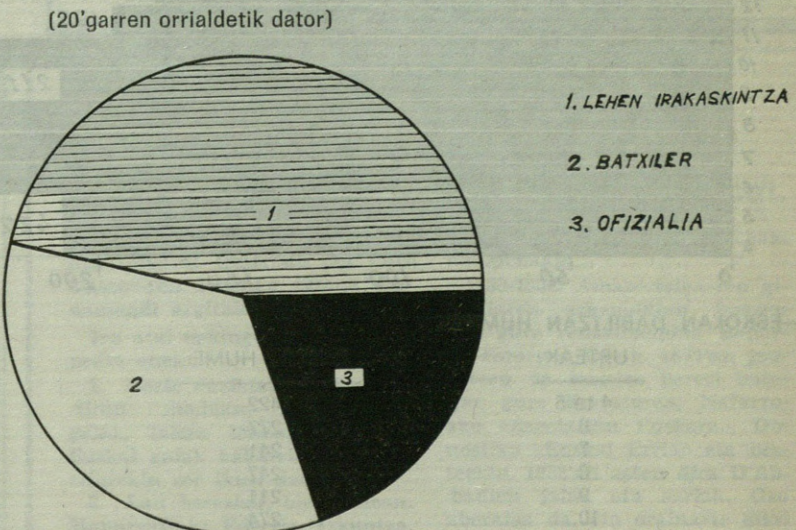
URTEAK	HERRI GUZIAN	IKASTOLAN	ZENBAT %
4 edo 5	422	163	38'6
6tik 10-ra	976	173	17'7
	1.398	336	24'—

Euskeraz erakusten duten eskola hauek dira:

ESKOLA	URTEAK	
	4-tik 5-ra	6-tik 10-ra
IKASTOLA	119	173
HIJAS DE JESUS	44	—
	163	173

Ikastolara dihoazten humeak, hamar urteetik beherakoak, herri guzikoaren artean % 24 dira. Hori kontuan izan behar da, ikastolak humeak hamar urteekin utzi behar dute ikastola kartilla atera ahal izateko. Kartilla hori gabe ez dute batxileratoa egiterik.

Hume hoiek beste eskoletara pasatzen direnean shock bat hartzen dute nahiz eta legundua ikastolaren azkeneko urteetan erderaz estudiatzen ere ikasten dutelako.

Tomás Eizmendi-ren

Jatetxea

Zumal erritik metro gutxira, ibal ertzean par-irriz, etxe polit bat zure zal dago euskal kutsu zoragarri. Arrai, barazki, aragi eder; nal dan aukera janariz, jatetxe au beln probatzen [duna laister azaltzen da berriz.

RESTAURANTE TOMAS EIZMENDI

Curva de «Chiqui-erdi»
Tel. 86-13-90 ZUMAYA

José Lizaso

Bar Landeta

Zer nal, artatik erruz ba-dezu edanetan da janetan, ostatu onen sona zabaldu zaigu alderdi danetan. Zure zal beti zabalik dago; ez da trabarik atetan, gorputza premiz dezun guzian sartu zaitea Landeta'n.

AZPEITI, LANDETA.

Urrutizkiña: 81-13-11

23.500 pezeta?
Ori bai len!...

ORAIN... EGUNDOKO TELEBISTA-ONTZIA EROS DEZAKEZU:

13.946 Pezetetan

LANTEGIAN BERTAN ZUZEN EROSIATZ!

PYRAMID TV

23 ONTZAOKA UHF
(Lege-marka)

BIKAIÑA,, BIKAIÑETAN BADA; IDURI TA SOIÑU JATORRA. BI URTEKO BABES ETA ERANTZUPIDEA. AGERPEN IKUSGARRIA TA GAURKOENA. GEROKO KOLOREZKO SAIOETARAKO AUKERAKOA; BEREZ-ERAGIÑA; PRANTZIA'KO TELEBISTARAKO EGOKIA; KONPONKETAK EGITEKO ETXEAK DITU GIZON IKASIAK. ETA ORDAIN-TZEKO ERREZTASUNAK ERE, IZAN DITEZKEN ONENAK DITUGU. ETA ERRIETARA ERAMATEAGATIK EZ DIRA PREZIOAK JASOKO.

Erakustegi ta salmenta:

Galdona

Avda. Madrid, 9
Urrutizkiña: 26.991

DONOSTIA

MUEBLES

URRETAVIZCAYA

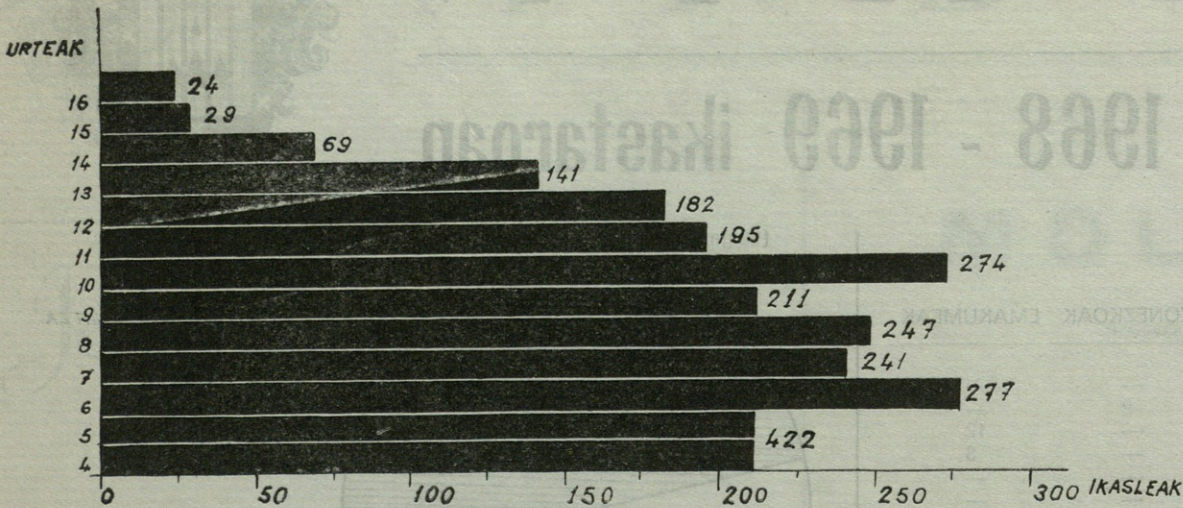
1920'an sortutako etxea
ERREDIZAK - EDERGALLUAK
EGIN - GAIK eta AURRE - KONTUAK
POSTAS, 46 GAZTEIZ (Vitoria)

ERLOJU TA BITXITEGIA

Eduardo Chopeitia

Getaria, 10 - Urrut. 17751 Etxekoa 22700 — DONOSTIA

Irakaskintza Andoain - en 1968 - 1969 ikastaroan

1.—ESKOLAN DABILTZAN HUMEAK

URTEAK	ZENBAT HUME
4 ta 5	422
6	277
7	241
8	247
9	211
10	274
11	195
12	182
13	141
14	69
15	29
16	24
GUZTIRA	2.312

Andoaingo bizilagun guzietatik —1.966-gn. dagoaneko 9.075 ziran— % 24 eskolan dabiliz. (1.966-gneko, datoak dakartzkigu, hоек direlako era-kusten dizkiguten azkenekoak).

2.—ESKOLA - LEKUAK

IZENA	ZENBAT ESKOLA
ESTADUARENK	3
ERLIJIOSOENAK	1
HIJAS DE JESUS	2
COLEGIO LA SALLE	1
COLEGIO LA MILAGROSA	1
EUSKAL IKASTOLA	1
PRIBATUAK	1
SASI - ERROTA	1

3.—ZENBAT HUME ESKOLA BAKOITZEAN

IZENA	MUTIKOAK	NESKAK	GUZTIRA	GUZTITIK %
ESTADUARENK	405	216	621	26'9
HIJAS DE JESUS	81	477	558	24'1
LA SALLE	451	—	452	19'6
LA MILAGROSA	29	276	305	13'2
IKASTOLA	160	132	292	12'6
SASI - ERROTA	—	84	84	3'6
	1.127	1.185	2.312	

% 69'5 hume erlijiosoaren eskoletara diraoz, edo elizaren eskoletara (ikastola), % 26'9 estaduaren eskoletara eta % 3'6 pribatueta.

4.—ZER ESTUDIO EGITEN DITUZTEN

ESTUDIOAK	ZENBAT HUME	%
Parbuluak	422	18'2
Lehen irakaskintza	1.396	60'4
Batxileratoa: (normala)	155	6'7
(laborala)	154	6'7
Ofiziala	185	8'—
	2.312	100'—

5.—EMATEN DITUZTEN IRAKASKINTZAK

Eskola	Parbuluak	Lehen irakas	BATXILER. Lab. Norm.	Ofiziala
ESTADUARENK	X	X		
HIJAS DE JESUS	X	X	X	
LA SALLE		X		X
LA MILAGROSA	X	X		
IKASTOLA	X	X		
SASI - ERROTA		X	X	

% 50 eskolek batxileratoa ematen dutela ikuste da kuadro hontan. Eskola hоек % 47'6 hume biltzen dituzte. Horregatik, beraz, % 52'4 hume, 1.201 gelditzen dira bere eskolan batxileratoa egiteko posibilitaterik gabe.

Komeni da esatea LA SALLE eskolak ez duela lekuri ematen 8 urte bete ez dituzten humeei eta eskola honen mutilak bakarrik hartzen di-tuela eta ofizialia ematen duen eskola bakarra dela. Horregatik neskek ez dute estudio hori egiteko posibilitaterik herrian bertan.

6.—BATXILERRAK

Batxileratoa egin dezaketenak 10 urteetik gorakoak direla pentsa-tzen da.

ESTUDIOAK	ZENBAT HUME	GUZITIK %
BATXILERATOA	309	33'8
LEHEN IRAKAS.	420	46'—
OFIZIALIA	185	20'2

Dato hauek hamar urte ta gehiago dituztenentzat dira. Batxileratoa estudiantzen duten 309 artean, 129 mutilak dira batxilerato normala estu-diatzen dutenak eta 180 neskek, hauetatik 154 batxilerato laborala ta 26 normala.

Batxileratoa bukatu ondoren ofizialia estudiantzen hasten diren mutilak ba direla esan beharra dago eta horregatik mutilen artean batxileratoa egiten dutenen numeroa handiagoa izatea ba liteke.

7.—GOI - ESTUDIOAK

Estudio hauek ezin ditezke Andoainen egin, ez baidago hortarako eskolik.

ESTUDIOAK	ETXETIK KANPO	EGUNEZ	GAUEZ	GUZTIRA
UNIBERS. LYABORAL	20	—	—	20
BATXILERATOA	5	40	1	46
HIZKUNTZAK	—	—	2	2

IZENA	PARBULOAK	LEHEN IRAKASKINTZA	BATXILER	BATXILER LABORALA	OFIZIALIA
ESTADUKO IKASTOLA					
BERROZPE					
LA SALLE					
MILAGROSA					
IKASTOLA					
SASIERROTA					

INJ. TEKNIKOAK	—	10	9	19
FISIKA	3	—	—	3
FILOSOFIA TA LETRAK	—	1	—	1
ESKUBIDEA	3	—	—	3
EKONOMIA	2	1	—	3
INJ. INDUSTRIALAK	2	—	—	2
MAIXUTZA	—	7	—	7
ARKITEKTURA	1	—	—	1
APAREJADOR	2	—	1	3
MEDIKUTZA	5	—	—	5
MAESTRIA	—	—	14	14
ASIST. SOC.	—	2	—	2
GRADUADOS SOC.	—	—	5	5
KOMERZIOA	—	—	2	2

Hemendik estudio unibersitarioak egiten dituztenak 18 dira. Hauek andoaindar bizilagun guziren artean % 0'18 egiten dute.

Erdi mailako estudioak egiten ari direnak 78 dira eta bizilagun guzie-tatik % 0'78.

(19'garren orrialdean jarraitzen du)

Antxon Merzero zineko zuzendari

Bearrezkoa iduritzen zait gu-re Lasarte'ar gizon jator onen izena, aurtengo «Sanpedrotan» aitatzea, nere luma exkak ezin dituzte bere teknika edo ofizioa zine-barruan.

Nik nai nuke azaldu gutxi go-ra bera, azken urte abetan zer egin dun gure lagun jator eta alaitsu onek, zergaitik teknika aldetik Europa'ko luma jakin-tsuak oso ondo idadzi dute bere zinearen alde.

Valladolid'ko goi-ikasteen le-ge-gizon Karrera amaitu zuan, bañan bere bokazio indarrezko zinea zan: mutill kozkorretan ere «Santa Ana'ko» antzerkia berak zuzendutakoa izaten zan, antzezleri bezela ere askotan azaldu zan; Lasarte guztia beti prest egoten zan Antxon'en so-nak (chistes) entzuteko.

Madri'ko zine-ikastetxean iru urtean bukatu zituan ikaskun-tzak.

Bere pelikulak ez dira uga-riak, bañan bai oso ardurazkoak; ona omen gogoan ditutenak:

«Lección de Arte» mundu guz-tiko pelikulan artean, Donostiko Festibalean, «La Concha de Oro» saria irabazi zuan, baita ere pe-likula onek, Frantzian, Irlandan eta Txilen izandu zituan ondo-re-on aundiak.

Beste titulo batzuek ere «Tro-tin Troteras», «Se necesita Chi-co» au (metrika luzean), izan zituzten izizketa mesedezkoak.

Naiz, bere bokazioa zineako izan arren Telebistan ere egin

ditu egitarau batzuek, beren ize-nak auek dira: «FIESTA», LUZ VERDE'UHF etab.

Zinea ta Telebista aldizkatuaz, azkeneko egin zuan pelikula. «LA BALADA DE LOS CUATRO JINETES» ko izenekoa, sari-nagu-sia iritxi zuan, «Urrezko Galbu-rua» (La espiga de Oro) «Se-mana Internacional de Cine Re-ligioso y Valores Humanos» ur-teero antolatzen dana.

Ara, «S. P.» asterokoak Mer-zeron pelikulan-gatik zer esaten duan, beste gauzen artean: Va-lladolid'ko Zine Avenida, oso

aundia dala bañan ostiral egun ontan gañezka beterik emen ze-gon Antxon'en pelikula ikusi nairik, bukatu zanean txalo ikus-garriakin saritu emen zuen, as-teeroko onek ere asko igotzen du bere argibidea, teknika, etab. Nere aldetik esanbearra dau-kak asieran esandeten bezela luma famatuak bere lanangatik merezidun tokian ipiñi dutela, eta guk Lasarte'arrak bezela no-la ondo ezagutzen degun An-txon, itxaropen osoa daukagu, mundu guztian bere izen eta gi-zontasuna zabalduko dirala.

J. EGA